

”I ett extraordinärt läge krävs det extraordinära åtgärder”

Argumentation i finska och svenska insändare om flyktingkrisen

Anna Tunkkari

Tammerfors universitet

Fakulteten för språk, översättning och litteratur

Nordiska språk

Pro gradu-avhandling

December 2016

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
1.1 Syfte	3
1.2 Tidigare forskning.....	5
2 Teoretisk referensram	9
2.1 Argumentation	9
2.1.1 Centrala begrepp	10
2.1.2 Argumentationsmedel logos, ethos och pathos	16
2.2 Kontrastiv retorik	19
3 Metod.....	22
4 Material.....	27
5 Analys.....	32
5.1 Teser i Dagens Nyheter.....	32
5.2 Argument i Dagens Nyheter	35
5.3 Teser i Helsingin Sanomat	48
5.4 Argument i Helsingin Sanomat.....	51
5.5 Koppling mellan teser och argument i DN och i HS	62
6 Avslutning	64
6.1 Diskussion.....	69
6.2 Möjliga teman för vidare forskning	73
Litteratur	75
Bilaga 1	84

Tampereen yliopisto
Kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden yksikkö
Pohjoismaisten kielten maisteriopinnot

TUNKKARI, ANNA: ”I ett extraordinärt läge krävs det extraordinära åtgärder” -
Argumentation i finska och svenska insändare om flyktingkrisen

Pro gradu -tutkielma, 83 sivua, 5 liitesivua
Joulukuu 2016

Tässä tutkielmassa käsitellään argumentaatiota suomalaisissa ja ruotsalaisissa yleisönosastokirjoituksissa, jotka jollain tapaa ottavat kantaa pakolaiskriisiin. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, kuinka yleisönosastokirjoituksissa argumentoidaan ja onko suomalaisten ja ruotsalaisten tekstien argumentaatioissa eroja. Lisäksi pyrin erittelemään mahdollisia eroja näiden kulttuurien argumentaation tavoissa.

Argumentaatioteoria yhdessä kontrastiivisen retoriikan kanssa muodostaa tutkielman teoreettisen viitekehyksen. Tutkimus keskittyy siis retoriikan osa-alueista erityisesti argumentaation analyysiin. Hyödynnän argumentaatioteorian keskeisiä käsitteitä sekä aiempaa tutkimustietoa eri tavoista argumentoida eri kulttuureissa.

Aineistoni muodostuu Helsingin Sanomissa ja Dagens Nyheterissä julkaistuista yleisönosastokirjoituksista, jotka on julkaistu aikavälillä marraskuusta 2015 tammikuuhun 2016. Kaikki kirjoitukset käsittelevät pakolaiskriisiä jostain näkökulmasta. Aineiston analyysimenetelmänä käytettiin argumentaatioanalyysiä, jossa keskityttiin väitteiden ja perustelujen tunnistamiseen ja kategorisointiin.

Tutkimuksen tulokset osoittavat, että suomalaisissa ja ruotsalaisissa yleisönosastonkirjoituksissa suositaan erityisesti kuvailevia väitteitä sekä logosperusteluja. Muiden kategorioiden suosio noudatti suunnilleen samaa kaavaa molemmissa lehdissä, vaikka erojakin on. Käskevät väittämät olivat suomalaisissa kirjoituksia yleisempiä kuin ruotsalaisissa samoin kuin ethosperustelut. Toisaalta ruotsalaisissa teksteissä hyödynnettiin suomalaistekstejä useammin pathosperusteluja.

Avainsanat: argumentaatioanalyysi, kontrastiivinen retoriikka, yleisönosastokirjoitus, pakolaiskriisi

1 Inledning

Tidningarnas insändarspalter utgör ett viktigt forum för den offentliga diskussionen fortfarande, även om diskussioner och debatter nuförtiden pågår flitigt på internet. En stor skillnad mellan texter på ett internetforum och insändare i en tidning är att de publicerade insändarna är valda från en mängd av texter och att tidningarna har vissa kriterier för vad som publiceras. På grund av detta kan man anta att insändare är vanligtvis mer genomtänkta än texterna på internetforum. De allra största tidningarna har hög prestige i samhället, och vad som skrivs i dem får lätt mycket publicitet. Detta gäller också insändare. Insändarspalten är nämligen ofta en av de mest lästa delarna i tidningen (Jaakkola 2013: 268). Spalten har en viktig samhällelig uppgift att lyfta fram läsarnas tankar och att erbjuda ett offentligt forum för debatt och diskussion (Jaakkola 2013: 269).

Vad vill skribenter uppnå med sina insändare? Man kan delta i den offentliga diskussionen t.ex. genom att lyfta fram något missförhållande eller genom att föreslå en lösning på något problem. Temat i texterna kan vara nästan vad som helst. Centralt är att insändaren påstår någonting och att den innehåller någon åsikt som har en samhällelig dimension (Jaakkola 2013, 269). Gemensamt för insändare är därmed att de försöker övertyga läsaren. Att vara övertygande förutsätter goda argument, alltså goda skäl att tro att skribenten har rätt (t.ex. Hellspång 2011:193).

För diskussionens kvalitet är det viktigt att åsikter som presenteras argumenteras noggrant. I en lyckad argumentation är tesen välgrundad och den ska accepteras om det inte finns goda motpåstående eller andra alternativa motiverade synpunkter (Kakkuri-Knuuttila 1998:63). En insändarens stil kan vara personlig eller till och med provocerande (Jaakkola 2013: 268), men hur är det med argumentationen? Baserar den sig på fakta eller på något annat? Har de argument som används i insändare överhuvudtaget något att göra med textens egentliga tema?

Ett aktuellt tema som diskuterades mycket, också i pressen, under hösten 2015 är flyktingkris. Tecken på en gryende kris syntes redan på våren 2015, men antalet asylsökande steg kraftigt i augusti (YLE 2015). Då lyftes temat starkt fram i tidningarna.

Orsaker till krisen är många, men kriget i Syrien är den största orsaken. Utöver kriget driver bl.a. våldsdåd i Irak och Afghanistan människor att söka asyl i Europa. De flesta asylsökande kommer från dessa tre länder. Enligt Frontex (Europeiska byrån för förvaltningen av det operativa samarbetet vid Europeiska unionens yttre gränser) var antalet flyktingar som kom till Europa år 2015 över 1 800 000. (BBC 2016.) Det sägs att flyktingkrisen är den största sedan andra världskriget (t.ex. Dagens Nyheter 2015). Den största delen av flyktingar vill söka asyl i Tyskland, och Ungern är den näst populäraste ifråga om antalet asylansökningar. Även om Tyskland har fått högsta antalet asylansökningar har krisen haft en stor inverkan på Finland och Sverige. När det räknas hur många ansökningar är det per 100 000 lokala invånare, ligger Sverige på andra plats med 1 667 asylsökande¹. Finland ligger på femte plats med 591 ansökningar per 100 000 invånare, medan medeltalet i Europeiska unionen är 260. (BBC 2016.)

Krisens följder är också åtskilliga. Antalet flyktingar är stort, vilket har lett till diskussioner om bl.a. gränskontroller och tolkningen av Dublinavtalet. I slutet av augusti fattade Tyskland beslutet att inte tillämpa Dublinavtalet till syriska asylsökande. Detta innebär att asylansökningar kunde behandlas i Tyskland i stället för att återsända asylsökandena tillbaka till det EU-land där de först registrerades som asylsökanden. (Yle 2015a). Det har också införts nya gränskontroller. På sensommaren 2015 började polisen kontrollera bilar vid Österrikets gräns till Ungern för att stoppa flyktingsmugglare. (DN 2015a). I mitten av september infördes nya gränskontroller även i Tyskland, Nederländerna, Slovakien och Tjeckien (Yle 2015a). Senare blev gränskontroller vardag även i Norden. Sverige införde tillfälliga gränskontroller den 12 november 2015 av begäran av Migrationsverket, Finland och Norge hade redan tidigare gjort detta (SVT 2015). Meningen med gränskontrollerna var att få bättre kontroll över situationen så att processen skulle vara mer strukturerad och organiserad (DN 2015b). Gränskontrollerna i Sverige innebär att alla flyktingar registrerades som asylsökande i Sverige, även om de skulle fortsätta till Finland eller Norge (SVT 2015). Efter de nya gränskontrollerna minskade antalet asylsökande som kom från Sverige till Finland

¹ Landet som fick flesta ansökningar i relation till invånarantalet var Ungern med 1 799 ansökningar per 100 000 invånare (BBC 2016).

avsevärt (SvD 2015). Danmark följde de andra nordiska länderna och införde gränskontroller i början av året 2016 (DN 2016a). Ett ytterligare följd är att krisen kan öka antalet papperslösa i Europa, om de som inte fått asyl stannar i Europa. Detta rör ändå inte Finland lika mycket som det övriga Europa på grund av Finlands kalla vintrar. (Yle 2015b.)

Diskussionen om flyktingkrisen har fortsatt även 2016 och kommer antagligen att pågå länge. Att Europa tar emot många asylsökande påverkar inte bara nuet utan också framtiden. Temat rör också nordborna, och diskussionen har varit flitig både i Finland och i Sverige. Det är ett tema som väcker känslor. Någonting om temats känslighet berättar t.ex. Helsingin Sanomats nyhet från hösten 2015. Den finska riksdagens talman påminde riksdagsledamöter inför höstsessionen 2015 om att diskussionen om flyktingar i riksdagen borde vara saklig (HS 2015). I Sverige har flyktingkrisen också diskuterats mycket, och attityder tycks ha förändrats i strängare riktning enligt Dagens Nyheter (2015c).

Speciellt i ett så eldfängt tema som flyktingkrisen är, är det viktigt att den offentliga diskussionen, t.ex. i tidningarnas insändarspalter, är saklig och av god kvalitet. Men hurdana argument används i debatten? Är argument alltid sakliga? I en lyckad argumentation är argument som används relevanta och de borde hålla. I denna avhandling vill jag undersöka diskussionen om flyktingkrisen i Finland och i Sverige ur argumentationens synvinkel.

1.1 Syfte

Mitt syfte är att redogöra för vilka skillnader i argumentation det eventuellt finns mellan sådana finska och svenska insändare som behandlar temat flyktingkris. Flyktingkrisen är ett komplext tema och innehåller olika aspekter, t.ex. politik, särskilt integrationspolitik, och ekonomi som förekommer i insändare. Det är inte oproblematiskt att avgöra vilka texter i insändare kan kategoriseras som sådana att de behandlar detta ämne. Avgränsning av materialet beskrivs noggrannare i kapitlet om material (se kapitel 4).

Temat flyktingkris är aktuellt i skrivande stund och därmed intressant att undersöka också ur argumentationens synvinkel. Ämnet är också viktigt att studera av andra skäl. För det första är det värt studera eventuella likheter och skillnader mellan det finska och det svenska sättet att argumentera i insändare. Av hävd påstås det att svenskarna argumenterar på ett annat sätt än finländarna. I litteraturen nämns t.ex. att svenskarna karakteriseras ofta som grupporienterade, sociala, diplomatiska, utåtriktade och ärliga medan finländarna anses som pålitliga, reserverade, blyga, rättframma och också ärliga (Ekwall & Karlsson 1999:23). Dessa egenskaper kan antas påverka även sättet att argumentera, särskilt när det gäller sådana karaktärsdrag som rättframhet och att vara diplomatiskt. Det som jag vill ta reda på är hur finländarna och svenskarna argumenterar och hurdana argument används i de finska och de svenska insändarna. Jag kommer att undersöka om dessa argument vädjar t.ex. till känslor, fakta eller auktoritet. För det andra är det viktigt att studera vilka argument som överhuvudtaget lyfts fram i insändarna som publiceras. Här är det också viktigt att påpeka att pressen som portvaktare spelar en stor roll när det handlar om hur olika åsikter får synlighet i insändarspalterna.

Som jag redan nämnde finns eventuellt olika förhandsspekulationer om hur finländare och svenskar debatterar. Kan man t.ex. anta att diskussionen är mer svart-vitt i Finland än den är i Sverige? Kan svenskarna diskutera på ett lugnare och mer diplomatiskt sätt än finländare? Och till vilka aspekter vädjar man i argumentation i dessa två länder?

Mina forskningsfrågor är följande:

1. Hur argumenterar man i insändartexter om flyktingkrisen?
 - Vilka typer av teser (beskrivande, föreskrivande, värderande) innehåller insändarna?
 - Vilka slags argument (logos-, ethos-, pathosargument samt beskrivande, föreskrivande och värderande argument) används i dessa texter?
2. Finns det skillnader mellan de finska och de svenska insändarna när det gäller argumentation? Om så, hurdana?

Meningen är därmed att studera argumentationen i varje insändare som ingår i mitt material och sedan jämföra de finska och de svenska insändarna med varandra.

Mitt bidrag till detta forskningsområde är att utöka kunskap om eventuella skillnader och sättet att argumentera i den finska och den svenska kontexten. Min analys kan även bidra till diskussionen om hur flyktingkrisen debatteras.

1.2 Tidigare forskning

Min undersökning är kontrastiv av sin natur, och därför utgör kontrastiv retorik en del av den teoretiska referensramen (se kapitel 2.2). Inom detta område finns det mycket forskning, men många av dem handlar om studenttexter eller vetenskapliga texter som jag ändå inte är intresserad av i denna avhandling. Typiskt handlar dessa studier också om engelska som andraspråk. Det har t.ex. studerats hur mexikanska studenter skriver på sitt modersmål spanska och på sitt andraspråk engelska (LoCastro 2008). Kontrastiv retorik handlar om att jämföra texter av samma typ men som är skrivna av människor från olika kulturer. Syftet med den kontrastiva retoriken har för det mesta varit att snarare beskriva än förklara kulturella skillnader mellan texter (Mauranen 2000: 319). Eftersom texter kommer från olika kulturer används även begreppet *interkulturell retorik* i likadana sammanhang.² Forskningen inom den kontrastiva retoriken har till stor del koncentrerat sig på analys av akademiska texter, speciellt texter skrivna av universitetsstudenter och ibland på ett främmande språk (t.ex. Isaksson-Wikberg 1999, Le Ha & Baurain 2011, LoCastro 2008).

Det finns också forskning inom den kontrastiva retoriken som granskar texter där alla skribenter skriver på sitt modersmål. Ett exempel på en sådan studie från Finland är Maria Isaksson-Wikbergs doktorsavhandling *Negotiated and Committed Argumentation -A Cross-Cultural Study of American and Finland-Swedish Student Writing* (1999). Som teoretisk referensram utnyttjar den inte bara kontrastiv retorik utan också bl.a.

² På engelska används termen *contrastive rhetoric(s)*, kontrastiv retorik, medan i tyskspråkiga länder talar man om *kontrastive Textologie*, kontrastiv textologi (Mauranen & Piitulainen 2012: 271).

argumentationsteori. Syftet med avhandlingen var att visa hur amerikanska och finlandssvenska konventioner skiljer sig från varandra ifråga om skrivandet. Isaksson-Wikberg koncentrerar sig på argumenterande studenttexter, eller med andra ord på ASW (*argumentative student writing*). Hon ville studera konventionerna så som teser, argumentpositioner och strategier i studenttexter för att kunna kartlägga likheterna och skillnaderna. Isaksson-Wibergs material består av sammanlagt 120 essäer, 60 från båda kulturer. Här finns det också en kontrast mellan en dominerande kultur och en minoritetskultur. Informanterna både i Finland och i USA var 18–19 år gamla, dvs. abiturienter i finlandssvenska skolorna och första års studenter i amerikanska högskolor. Alla skrev på sitt modersmål, alltså på svenska och på engelska. Studien visar att amerikanska och finlandssvenska skribenter har olika preferenser i argumentation, närmare bestämt i typer av teser, argumentationsprofil och strategi. Typiskt för den amerikanska argumentationen var s.k. bunden argumentation, *committed argumentation* som innebär att tesen antingen stödjer eller förskjuter textens tema. Finlandssvenska skribenter använde oftast en annan strategi, nämligen s.k. diskuterande argumentation, *negotiated argumentation* som betyder att tesen uttrycker kvalificering eller medgivande och det finns flera argumentpositioner som uttrycker stöd.

Alla kontrastiva studier använder dock inte studenttexter som material utan tidningstexter har också undersökts. Chin-Sook Pak och Rebeca Acevedo (2008) har studerat spanskspråkiga ledare från Mexico, Spanien och USA. Studien koncentrerar sig på retoriska och stilistiska aspekter, så som rubriker och längden på satserna. Även andra tidningstexter har undersökts. Wei Wang (2008) har jämfört kommentarer om terrorism i en kinesisk och en australisk tidning. Helt motsvarande nordiska studier inom den kontrastiva retoriken tycks det tyvärr inte finnas. Jämförande studier om finska och svenska texter finns det dock. Ett färskt exempel är Eveliina Tolvanens studie (2016) om opersonliga konstruktioner i myndighetstexter på finska och svenska i Finland och i Sverige. Som teoretisk referensram använder hon systemisk-funktionell lingvistik (SFL) (Tolvanen 2016).

Inom språkvetenskapen verkar argumentation i insändare inte vara något utforskat ämne, men Inka Mikkonen (2010) har undersökt detta i sin doktorsavhandling. Det är ändå frågan om insändare skrivna av gymnasister i skolan, alltså inte insändare

publicerade på en tidning. Avhandlingen behandlar gymnasisters argumentation i insändare. Avhandlingens syfte var att utöka kunskap om argumenterande texter skrivna av gymnasieelever. Som material använde Mikkonen 89 insändare som gymnasister skrev om gymnasiets arbetsbörda. Gymnasisternas uppgift var att svara till en insändare publicerad i Helsingin Sanomat 20.11.2001 som handlade om samma tema. Informanterna argumenterade både för och mot originaltexten, bara några insändares ställning var oklar. Mikkonen undersökte insändarnas struktur samt argumentation. Hon analyserade texter med hjälp av Perelmans och Olbrechts-Tytecas argumentationsteori. Ifråga om gymnasisters sätt att argumentera hittade Mikkonen sex olika sätt att argumentera: 1. Uppbackning (fi. *tukeminen*), 2. Direkt förnekande (fi. *suora kiistäminen*), 3. Attack (fi. *hyökkääminen*), 4. Medgivande (fi. *myönnytys*), 5. Instruerande (fi. *ohjeisaminen*) och 6. Pendlande (fi. *häilyminen*)³. Med uppbackningen avses en strategi där det ges utrymme för flera uppfattningar i texten. Direkt förnekande kännetecknas av klar struktur. Attackerandet är ett aggressivt och ofta även ett ironiskt sätt att argumentera. Medgivandet innebär att läsaren leds (skenbart) korrekt till en position som är mot originaltexten. Instruerande texter liknade brev och var givetvis instruerande av sin natur. Den sjätte och sista strategin var pendlande. Dessa texter var motstridande, och läsaren förstår nödvändigtvis inte syftet med texten eller dess centrala tanke. Sätt att argumentera i insändare är således flera.

Den aktuella flyktingkrisen är ett så pass nytt tema att det inte ännu finns forskning om diskussionen om temat. Situationen kommer förmodligen att förändras. För tillfället undersöks flyktingkrisen i medier nämligen i ett forskningsprojekt på Helsingfors och Tammerfors universitet. Projektet heter *Tieto ja tunteet pakolaiskeskustelussa* och det undersöker mediepublicitet och t.ex. rykten som behandlar flyktingar. Syftet är bl.a. att ta reda på hurdana uppfattningar om flyktingar produceras och hur flyktingkrisen har inramats i medier. Projektet utnyttjar big data, enkätundersökning samt kvalitativ forskning. (Helsingfors universitet 2016, Tammerfors universitet 2016.)

³ Översättningarna är mina.

Sammanfattningsvis kan man säga att det finns forskning som tangerar mitt tema på något sätt men inget helt motsvarande har det gjorts. Detta ser jag också som tecken på att det är viktigt att studera detta tema. Emellertid demonstrerar t.ex. resultaten i Mikkonens (2010) avhandling hurdana sätt att argumentera det kan finnas. På samma sätt kan Isaksson-Wikbergs (1999) studie antyda att det finns olika sätt att argumentera (*committed argumentation* vs. *negotiated argumentation*) i olika kulturer.

2 Teoretisk referensram

Den teoretiska referensramen i denna studie består av argumentationsteori och kontrastiv retorik. I detta kapitel presenterar jag bl.a. begrepp som är centrala i analysen.

2.1 Argumentation

Vad betyder argumentation och vad består argumentation av? Förenklat kan man säga att det handlar om att övertyga. Lennart Hellspång (2011) skriver om *persuasiv argumentation*. Med persuasiv argumentation avses en argumentation med ett bestämt mål i sikte (Hellspång 2011:194). Nästan på samma sätt konstaterar Ilpo Halonen och Arto Siitonen (1997:148) att argumentation handlar om att övertyga och det kan vara fråga också om bevisningar. Frans H. van Eemeren och Rob Grootendorst (2003:2) förstår på samma linje och skriver att argumentationens syfte är att övertyga mottagaren om godkännande av sändarens ståndpunkt. Med andra ord är det frågan om att övertala någon. Ett annat alternativ är *dialektisk argumentation* som kan beskrivas som en dialog där talaren eller skribenten väger olika synpunkter mot varandra, dvs. att man resonerar *pro et contra* (för och emot). Detta är ett öppet sätt att resonera. I en persuasiv argumentation handlar det däremot om *pro aut contra*, vilket betyder att talaren eller skribenten är antingen för eller emot något. (Hellspång 2011:193–194.). Typiskt för argumenterande språkbruk är motiveringar och bevisningar (Halonen & Siitonen, 1997: 35). I praktiken betyder detta att man försöker hitta stöd för något påstående.

Argumentationen består framför allt av tes och argument. Påståenden, teser och argument kan analyseras utifrån hur hållbara och relevanta de är. Även deras påverkan kan studeras genom att betrakta hur de utnyttjar de tre appellformerna: logos, ethos och pathos. Ytterligare är det även möjligt att utvärdera argumentation. Nedan går jag närmare in på dessa aspekter.

2.1.1 Centrala begrepp

I detta underkapitel presenterar jag begreppen *tes*, *argument*, *hållbarhet* och *relevans*. Ifråga om argument förklaras själva termen här, men olika typer av argument ur en mer retorisk synvinkel presenteras i kapitel 2.1.2.

En argumentation består av tes och argument. Talaren eller skribenten ger argument som stödjer tesen och tar upp samt bemöter motargument. (Björnsson et al. 1994:15.) En argumenterande text, talad eller skriven, består av flera påståenden varav en del ingår i argumentation. Med ordet *påstående* avses här tankeinnehållet i satserna i texten. Alla påståendena hör därmed inte till argumentation. Å andra sidan kan det finnas påståenden som är viktiga i argumentationen men som är underförstådda och som inte explicit nämns i texten. (Björnsson et al. 1994:15–16.)

Som konstaterat är tesen en väsentlig del av argumentation. En tes är ett påstående som ingår i en argumentation och som det argumenteras för. Den skiljer sig från andra påståenden i argumentationen så att den varken stödjer eller försvagar något annat påstående i texten. Texten kan innehålla en huvudtes, dvs. en tes som ges betydligt mer utrymme än de andra samt sidoteser med mindre utrymme. (Björnsson et al. 1994:19.)

Gunnar Björnsson et al. (1994:19) definierar tesen som följande:

Ett påstående, *T*, är en *tes* i en argumentation om det finns minst ett annat påstående i argumentationen som är avsett att styrka hållbarheten hos *T* samtidigt som *T* inte är avsett att styrka eller försvaga hållbarheten hos något annat påstående i argumentationen.

Tesen är därmed självständig, och något annat påstående i texten är avsett att bekräfta den. Detta konstaterar även Halonen och Siitonen (1997:146). De skriver nämligen att tesen ska stödjas av andra påståenden i texten. Den som argumenterar svarar alltså till frågan varför tesen är eller kunde vara sann eller vilka bevis visar att tesen är sannolik. (Halonen & Siitonen, 1997:146.)

Hellspong (2011:194) definierar tesen som ”en tydlig huvudtanke” som svarar mot den ståndpunkt som ska argumenteras för. Han presenterar tre olika typer av teser: *föreskrivande*, *värderande* och *beskrivande*. Dessa olika typer av teser skiljer sig från

varandra i relation till verkligheten. Dessutom tilltalar de mottagaren på olika sätt: den föreskrivande är den mest direkta, medan den beskrivande är den mest indirekta. Den föreskrivande tesen uttrycker vad man bör göra. Den är alltså direkt riktad till mottagaren, och handlingen som ska utföras står i fokus. I den värderande tesen är sambandet med syftet något lösare. Den värderande tesen är därmed inte lika direkt som en föreskrivande tes. Den värderande tesen säger inte vad som ska göras utan vad som är bra. Den uttrycker alltså en inställning. Den beskrivande tesen pekar på ett sakförhållande. Med andra ord säger den att något är sant. I en sådan tes kommer sändarens syfte fram ännu mer indirekt. (Hellspång, 2011:194–195.)

Teser kan också delas in i allmänna och specifika teser enligt sin form. En specifik tes syftar på ett enskilt fall medan en allmän tes är – som ordet redan berättar – allmännare. I antiken använde man termen *tes* endast när det gällde allmänna teser. Specifika teser däremot kallades för *hypoteser*. Nu talas det ändå om teser genomgående. (Hellspång 2011: 196.)

Utöver tesen behövs också *argument* för att man ska kunna ha en hel argumentation. Enligt Hellspång (2011: 48–49) är argument ”skäl för talarens mening”. Argumentet har alltså ett retoriskt syfte vilket är att ”skingra lyssnarnas tvivel” (Hellspång 2011:48–49). Björnsson et al. (1994: 19) konstaterar att argumentets syfte är att styrka och/eller försvaga tesens hållbarhet. De argument som styrker tesen direkt kallas för argument av första ordningen. Ett argument som stödjer argument av första ordningen kallas för argument av andra ordningen osv. (Björnsson et. al 1994: 19–20.) Om ett argument *stödjer* ett annat argument, ökar tesens hållbarhet.

På samma sätt som teser kan delas in i huvud- och sidoteser, kan argument delas in i huvud- och stödargument. Med stödargument avses samma sak som med argument av andra ordningen och argument av högre ordningar. Stödargumentet ger alltså stöd åt ett annat argument. Huvudargumentet däremot är ett argument som fokuserar mer på huvudtesen och som inte stödjer något annat argument. Det kan vara svårt att göra en klar skillnad mellan dessa. Oftast tänker den som argumenterar nämligen inte om att ordna argumenten i ett strängt logiskt system. (Hellspång 2011: 203)

Argument kan också delas in i pro-argument och contra-argument. Den förstnämnda talar för huvudteser och sidoteser och den andra mot dem. Både pro- och contra-argument kan klassificeras som argument av första ordningen eller av högre ordningar. (Björnsson et al. 1994:20–21.) Precisa definitioner enligt Björnsson et. al (1994:21) lyder så här:

Ett påstående i en viss argumentation är ett *pro-argument* för ett annat påstående i argumentationen om det är avsett att *direkt styrka hållbarheten* hos detta andra påstående.

Ett påstående i en viss argumentation är ett *contra-argument* mot ett annat påstående i argumentationen om det är avsett att *direkt försvaga hållbarheten* hos detta andra påstående.

Ett pro-argument talar alltså för något annat påstående, t.ex. för tesen, och dess funktion är att styrka detta påstående. Med contra-argument däremot försvagar man påståendet.

Ett ytterligare sätt att kategorisera argument är att dela dem in i beskrivande, värderande och föreskrivande argument, på samma sätt som man kan kategorisera teser. Hellspong (2011: 202) utreder hur olika typer av teser logiskt hänger ihop med olika typer av argument. En sammanfattning av hans iakttagelser anges nedan. En beskrivande tes har alltså logiskt sett endast beskrivande argument. För att stödja en värderande tes kan man använda både beskrivande och värderande argument, och för en föreskrivande tes passar alla typer av argument. (Hellspong 2011:202.)

Tabell 1 Korrespondens mellan olika typer av teser och argument

Tes	Argument
Beskrivande	Beskrivande
Värderande	Beskrivande, värderande
Föreskrivande	Beskrivande, värderande, föreskrivande

En central term som hör ihop med argument är *hållbarhet*. Ovan konstaterades det bl.a. att ett argument är avsett att styrka hållbarheten hos ett annat påstående, t.ex. hos

textens tes. Enligt Hellspong (2011: 201) är ett hållbart argument ett sådant som ”stämmer med en situationsbeskrivning som lyssnarna godtar”. Björnsson et al. (1994: 55) konstaterar att hållbarheten hos ett argument beror på hur rimligt det är för mottagaren att acceptera argumentet. Båda beskriver alltså hur mottagarnas godkännande påverkar hållbarheten hos ett argument. Björnsson et al. (1994: 55) använder egentligen ordet *påstående* även här och syftar med det till både argument och tes. Det är alltså också möjligt att tala om hållbarhet hos en tes.

Att argumentet är rimligt innebär att argumentet har hög sannolikhet. Här talar Björnsson et al. (1994: 56) egentligen om ett faktueellt påstående⁴, som säger hur ”något visst sakförhållande föreligger” (Björnsson et al. 1994: 54). Påståendet kan till och med vara falskt eller dess riktighet kan vara svårt att fastställa (Björnsson et al. 1994: 54). *Sannolikheten* hos ett argument ska i detta sammanhang förstås ganska brett. Det handlar inte nödvändigtvis om en matematisk sannolikhet hos ett argument, utan sannolikheten syftar till skäl eller grunder som talar för argumentets riktighet. (Björnsson et al. 1994: 56.) Finns det goda skäl att tro att argumentet är sant, är argumentet hållbart. Sannolikheten kan vara av olika grad. Den högsta sannolikheten har de påståenden som är logiska eller matematiska sanningar. Påståenden kan även få stöd från t.ex. vetenskap och därmed vara sannolika. Ibland är sanningsvärdet svårt att kontrollera, men det finns också påståenden som vi vet är falska och som därigenom saknar hållbarhet. Många av de påståenden som förekommer i debattartiklar eller vetenskapliga avhandlingar är omstridda. (Björnsson et al. 1994: 56–57.)

Hållbarhet kan också betraktas med hänsyn till olika argument. Olika typer av argument uppnår sin hållbarhet nämligen på olika sätt. Ett beskrivande argument uppnår sin hållbarhet genom att verka sant. Däremot är hållbarheten hos värderande och föreskrivande argument beroende av mottagarna. Ett värderande argument är hållbart

⁴ Termen *faktueellt påstående* beskriver samma fenomen som logosargument (se 2.1.2 Argumentationsmedel –logos, ethos och pathos). Ett alternativ för ett faktueellt påstående är ett normativt påstående som är ett omdöme om att något borde göras eller att något är önskvärt eller moraliskt acceptabelt (Björnsson et al. 1994: 55).

om det stämmer med mottagarnas värden, medan ett föreskrivande argument ska spegla mottagarnas handlingsnormer för att vara hållbart. (Hellspong 2011: 202.)

En ytterligare viktig aspekt när man undersöker argumentation är *relevans*. När är ett påstående relevant? Enligt Hellspong (2011: 201) är ett argument relevant när det visar att tesen kan vara en lösning på det aktuella problemet. Frans van Eemeren et al. (2002: 119) presenterar begreppet *relevans* i form av en regel. Regeln säger att den som argumenterar ska försvara sin ståndpunkt med argumentation som är relevant i förhållande till denna ståndpunkt (van Eemeren et al. 2002:119). Emellertid är det inte oproblematiskt att avgöra i praktiken vad som är relevant eller inte. Tolkningen av relevansen kan bero på mottagaren och på hur hen uppfattar att något är relevant eller sannolikt. Regeln kunde kanske snarare tolkas som ideal om att argumentation borde vara relevant. Dessutom påpekar van Eemeren et al. (2002:119) att regeln inte alltid följs, och man bryter mot den på två olika sätt. För det första kan argumentationen sakna relation till ståndpunkten, och i detta fall är argumentationen irrelevant. För det andra kan debattören låtsas argumentera även om hen använder andra medel i stället för att argumentera. Då är det frågan om icke-argumentation. (van Eemeren et al. 2002: 119.) Icke-argumentation innebär t.ex. att sändaren spelar på publikens känslor och utnyttjar pathos i stället för logos. Utöver pathos kan även ethosappellen utnyttjas i icke-argumentation. (van Eemeren et al. 2002:120, 185.) Detta strider ändå mot uppfattningen att det kan finnas också ethos- och pathosargument. Dessa presenteras i kapitel 2.1.2. Enligt van Eemeren et al. vore alltså endast logosargumenten relevanta. Petri Ylikoski (1998:160) skriver också om icke-argumentation och om hur argument kan misslyckas. Han påpekar att man inte kan utesluta t.ex. känslor och auktoritet i en argumentation. Det som är relevant beror nämligen på situationen och publiken.

Björnsson et al. (1994: 62) definierar relevansen med hjälp av arguments relation till teser. Argumentet är acceptabelt om det är relevant i förhållande till tesen. Ifråga om pro-argumentets relevans till tesen konstateras det att ju högre relevans argumentet har desto rimligare är det att acceptera tesen om man samtidigt accepterar argumentet. När det gäller contra-argument fungerar denna princip omvänt. Ju högre relevans contra-argumentet har i förhållande till tesen, desto mindre rimligt är det att acceptera tesen ifråga om man också accepterar argumentet. (Björnsson et al. 1994: 62.) Även om olika

forskare närmar sig definitionen av relevans från olika håll strider dessa definitioner inte mot varandra.

2.1.2 Argumentationsmedel logos, ethos och pathos

I detta underkapitel introducerar jag tre typer av argument: *logos*-, *ethos*- och *pathosargument*. Efter att ha presenterat dessa diskuterar jag deras roll i argumentation. Först är det ändå viktigt att påpeka att indelningen av appellformerna i logos, ethos och pathos inte är helt entydig och att appellformerna i olika argument kan överlappa varandra. Inom retoriken är det nämligen ett faktum att appellformerna samverkar med varandra. Någon av dem kan dock vara starkare än de andra i en argumentation. (Hellspång 2011: 227.) Ett argument hämtat från ett område som är bekant för mottagaren fungerar ofta bäst (Hellspång 2011: 225).

Logosargument är ett sakskäl eller ett resonemangsskäl som rör själva saken och vädjar till mottagarens resonemangsförmåga (Hellspång 2011: 227–228). Enligt klassisk terminologi hör t.ex. fakta, statistik och expertspråk i logos (Mral 2000: 163), fast man måste komma ihåg att logosargument inte nödvändigtvis är logiska eller sanna (Hellspång 2011: 229). Logosargument kan till och med innebära lögnar, feltänkande och felaktiga slutsatser. I denna kategorisering handlar det alltså om argumentets form och beskrivning av det, inte om en värdering av argumentets innehållsliga kvalitet. Formen är ofta beskrivande, men den kan också vara värderande eller föreskrivande. (Hellspång 2011:229.)

Ethosargument vädjar till en auktoritet och hänvisar till vad den har gjort eller sagt (Hellspång 2011: 227). Ethos kan röra sändarens, mottagares eller andra parter auktoritet. Auktoriteten behöver inte vara en enskild person utan den kan vara kollektiv, skrifter eller institutioner. Då talar man om auktoritetsgrupper, auktoritetsskrifter och auktoritetsinstitutioner. Ett exempel på en auktoritetsgrupp är den allmänna opinionen. Ett annat vanligt ethosargument är s.k. *precedensfall* (av latinets ”*praecedere*”, gå före) som är ett argument som hämtar stöd från det förflutna och hänvisar till vad man brukat göra tidigare. Denna typ av argument är särskilt typisk i konservativa perioder. Sändaren kan också utnyttja sin kunskap om publiken genom att vädja till auktoriteter som publiken sannolikt har respekt för. Om en socialdemokratisk politiker talar till sitt partifolk kan hen hänvisa till någon känd socialdemokrat som är respekterad i partiet. På

så sätt skapar talaren samhörighet med publiken och auktoriteten talar till lyssnarna också med en inre röst. (Hellspång 2011: 229–231.)

Pathosargument vädjar till mottagarens känslor, och de försöker ge en emotionell grund för den uppfattning som argumenteras för (Hellspång 2011: 227, 232). På grund av sin subjektiva och suggestiva natur skiljer sig pathosargument från logos- och ethosargument. Pathosargument anses vara mindre rationella än de andra typerna av argument bl.a. därför att de inte spelar någon roll i en logisk bevisning. Pathos har ändå en viktig funktion i argumentation. Målet är att få mottagaren engagerad, och många gånger kräver detta både känsla och vilja eftersom ett sakligt accepterande ofta inte räcker till. Mottagaren kan även ha emotionella hinder för en tes som förhindrar denne att acceptera tesen. Då gäller det att använda pathosargument för att bryta de eventuella emotionella hindren för att visa frågans verkliga innebörd. Pathos kan också hjälpa att göra argumentet mer attraktivt för mottagaren genom att vädja till känsla. En ytterligare intressant aspekt ifråga om pathosargument är att man ansåg i den klassiska retoriken att man kan i viss mån utnyttja dem istället för logosargument om publiken var okunnig i sakfrågan. Ju okunnigare publiken var, desto viktigare var pathosargument. (Hellspång 2011: 232–234.)

Det råder olika uppfattningar om vilken appellform är den viktigaste i en argumentation. Man kan säga att ethosargumentet utgör botten till en argumentation (Hellspång 2011: 231) och många retorikforskare anser att ethosargumentet egentligen är den viktigaste typen av argument (Mral 2000: 154). Om sändaren inte har trovärdighet är det svårt att övertyga med andra argument. Logos och pathos kan dock stödja ethos. (Mral 2000:154.) Aristoteles däremot betonade betydelsen av logos som anknyter till talarens undervisande roll. Om ethos och logos har sina förespråkare så är pathos inte heller obetydligt eller oväsentligt. Cicero ansåg nämligen att det finns bara få mål som talaren kan uppnå utan att vädja till publikens känslor. En framgångsrik talare får alltså sin publik att engagera sig. (Hellspång 2011: 233–234.)

En lite färskare idé är att vikten på olika argumenten kan variera i olika kulturer. Även om individer har sitt eget personliga sätt att skriva definierar kulturen regler för kommunikationen. Ofta finns det preferenser för vissa persuasiva strategier i en kultur.

(McCool 2009:6–7.) Dessa preferenser beror på kulturens dominerande skrivsätt som kan vara antingen *skribentorienterad* eller *läsarorienterad* (eng. *writer responsible, reader responsible*). I en skribentorienterad kultur ligger ansvaret över kommunikation på skribentens sida, och det krävs inte så mycket från läsaren. Klarhet i texten uppskattas och bl.a. handlingar, praxis och deduktion betonas. Målet är att få läsarens intresse och uppmärksamhet och att förvara dessa genom att guida läsaren genom texten. Däremot i en läsarorienterad kultur förväntas det mer från läsarens sida. Språket kan vara utsmyckat och vikten ligger på aktör istället för handlingar och på teori istället för praxis. Induktivt resonemang är också typiskt. (McCool 2009: 2.) Skribent- och läsarorienterade kulturer skiljer sig från varandra ifråga om typer av argument som de favoriserar. Skribentorienterade kulturer har typiskt en preferens för logosargument som anses som den mest övertygande typen av argument. Ethos och pathos är också viktiga, men de spelar en större roll i läsarorienterade kulturer. Speciellt ethos är centralt i kulturer med stor *maktdistans* (i s.k. *high power distance culture*). (McCool 2009:7.) Termen maktdistans härstammar från Geert Hofstede och från hans kulturdimensionsteori. Med maktdistans avses distansen mellan personer med mindre makt och institutioner samt organisationer i ett land. Det handlar om i vilken utsträckning personer med liten makt förväntar sig och accepterar att makt fördelas ojämnt. (Hofstede et al. 2010: 521). Det handlar alltså om att hur människor behandlar faktumet att de inte är likvärdiga, vilket betyder här att några har t.ex. högre status än de andra. Det har visat sig att maktdistansen är liten i Norden samt t.ex. i tyskspråkiga länder, Storbritannien och USA. Däremot är distansen stor bl.a. i Ryssland, Latinamerika och i många länder i Asien. (Hofstede et al. 2010: 54–55, 60.)

Enligt McCool (2009:7) är alltså ethos central i kulturer med stor maktdistans dit Finland och Sverige inte hör som visats ovan. Ändå konstaterar både Lennart Hellspång (2011: 231) och Brigitte Mral (2000:154) som bor i Sverige, ett land med liten maktdistans, att ethos är grunden till en argumentation. Detta visar att synvinklar på vikten på olika appellformerna varierar och att det inte är självklart eller oproblemiskt att nämna den allra viktigaste appellformen.

2.2 Kontrastiv retorik

Som konstaterad i kapitel 1.2 handlar kontrastiv retorik om att jämföra texter av samma typ som är skrivna i olika kulturer. Typiskt för kontrastiva studier som baserar sig på kontrastiv retorik är att man jämför sättet att skriva på något språk med det amerikanska eller brittiska sättet att skriva på engelska. Man jämför också förstaspråkstalarnas texter med s.k. ESL eller EFL (English as a second language/ a foreign language) texter. Det som står i fokus kan vara t.ex. textens disposition eller argumentationens struktur. Ifråga om textens disposition har man studerat var den väsentliga informationen placeras i texten: i början eller i slutet. En av iakttagelserna är att den induktiva och den deduktiva modellens popularitet varierar i olika kulturer. Som dessa exempel visar analyseras nuförtiden oftast skriftliga texter i stället för muntliga. (Mauranen 2000: 300, 309.) Det är möjligt att jämföra texter skrivna på samma språk (intralingvistiskt) eller på helt olika språk (interlingvistiskt) (Mauranen & Piitulainen 2012: 272).

Även om en stor del av den kontrastiva retorikens forskning har handlat om ESL och EFL finns det också studier där alla informanterna skriver på sitt modersmål, t.ex. på (finlands)svenska och engelska i Isaksson-Wikberg (1999), på kinesiska och engelska i Wang (2008) samt på spanska i Pak & Acevedo (2008) som jag presenterade i kapitel 1.2. När skribenter befinner sig i samma position och skriver på sitt förstaspråk blir forskningen mer reliabel, vilket många nyare studier har tagit hänsyn till (Mauranen 2000: 323).

Kontrastiv forskning inom retoriken kan ses härstamma från antiken. Den kontrastiva retoriken innebär nämligen att olika retoriska stilar jämförs, vilket man har gjort sedan antiken. Dagens kontrastiva retorik har sina rötter i angloamerikansk forskning som uppstod i USA på 1960-talet. Intresset för att studera kontrastiv retorik uppstod av behov av att undervisa akademisk engelska för andraspråkstalare. Man märkte nämligen att de högskolestudenter som flyttat till USA skrev på ett sätt som avvek från det amerikanska sättet att skriva. Det handlade inte om grammatikaliska fel eller problem med ordval som skulle tyda på brister i språkkunskaper utan det var något annat som kändes konstigt i texterna. Detta var studenternas sätt att uppfatta text. (Mauranen 2000:

299–300.) Språkundervisningens behov skapade alltså grunden för detta forskningsområde även om man senare har studerat andra genrer, t.ex. tidningstexter (t.ex. Wang 2008, Pak & Acevedo 2008).

Den första forskaren som studerade studenttexter ur den kontrastiva retorikens synvinkel var Robert Kaplan. Hans bok *Cultural thought patterns in intercultural education* publicerades 1966. Kaplans huvudtanke är att det råder olika sätt att disponera texter i olika kulturer och dessa sätt beror på olika typiska tankesätt i olika kulturer. Han illustrerar denna idé med sina berömda mönster (eng. doodles) som demonstrerar hur olika kulturer typiskt disponerar texter. Det österländska sättet åskådliggörs med en spiral medan t.ex. det engelska sättet beskrivs med en rak pil. (Mauranen 2000:300–301.) Kaplan har också kritiserats för denna teori. Joachim Knape (2012) påstår t.ex. att språk och skrivande är synonyma med retorik i Kaplans teori. Kaplan använde inte några textlingvistiska analysmetoder och koncentrerade sig därmed inte t.ex. på tema, metatext eller kohesion. Han analyserade texter ur innehållets synvinkel och försökte dela innehållet till huvudtankar och mindre betydelsefulla tankar. (Mauranen 2000: 301.) Utöver Kaplan var Michael Clyne (t.ex. 1994 och 2003) en central pionjär inom den kontrastiva retoriken. Liksom Kaplan koncentrerade sig även Clyne på akademiska texter. Han jämförde det tyska sättet att skriva med det angloamerikanska sättet. (Mauranen & Piitulainen 2012: 272)

Texter påverkas av den kultur där de skrivs, vilket är en utgångspunkt för den kontrastiva retoriken. Därför behandlas texter som delar av sin kultur i den kontrastiva retorikens forskningsområde. Vanligtvis studeras texter inom någon subkultur och en viss genre inom den i stället för att man studerar alla texttyper som en hel nationell kultur producerar. När man studerar kulturella helheter, såsom texter, är det också viktigt att komma ihåg att det finns intern variation i kulturerna. Det kan alltså finnas skillnader mellan texter från samma genre inom en viss kultur. Texter från olika kulturer som representerar samma genre kan även ha många likheter med varandra med avseende på andra genrer i samma kultur. Med andra ord kan man säga att forskaren ser skillnader, men glömmer bort att texterna kan ha fler likheter med varandra än de har skillnader till andra genrer i sina egna kulturer. Här måste det även konstateras att vissa genrer är mer internationella till sin natur än de andra. Vetenskapliga publikationer är ett

bra exempel på detta. Ofta har forskare täta kontakter med andra forskare och texter från olika kulturer, vilket förklarar likheterna. (Mauranen 2000:314–318.) Konventionerna för vetenskapligt skrivande regleras också internationellt och nationellt (Mauranen & Piitulainen 2012: 279). Det är värt att konstatera att alla skillnaderna mellan texterna inte alltid handlar om kultur utan de kan också bero på språkets struktur, t.ex. på användning av passiv. Att identifiera skillnader förutsätter god kulturkännedom så att forskaren inte blandar de allmänna och genrespecifika dragen med varandra. (Mauranen & Piitulainen 2012: 281–282) En kontrastiv analys kräver därmed både god språklig och kulturell kännedom av forskaren.

Skillnader mellan texter beror på vilka språk och kulturer det är fråga om. Om man t.ex. jämför en finsk text med en amerikansk text lyfter man kanske fram annorlunda drag som anses typiska än man skulle göra i en jämförelse mellan finska och svenska texter. Kulturskillnaderna uppstår alltså enligt de valda språken eller kulturerna. Som konstaterats i början av kapitlet strävar den kontrastiva retoriken efter att beskriva skillnader, inte nödvändigtvis att förklara dem. (Mauranen 2000: 318–319.)

3 Metod

Som analysmetod använder jag argumentationsanalys. Med hjälp av argumentationsanalys kan jag granska olika typer av teser och argument som förekommer i insändare. Syftet med argumentationsanalys som metod i allmänhet är att studera olika slags argument och om de förstärker eller försvagar varandra samt att undersöka vad dessa skäl grundar sig på (Hellspång 2001:108). Argumentationsanalysen möjliggör också att kritiskt granska argumentationen och på så sätt bedöma argumentationen genom att upptäcka dess eventuella brister (Björnsson et al. 1994:9). I min undersökning står insändarnas teser och argument i fokus, och argumentationsanalys som analysmetod ger nyttiga verktyg till granskning av dem. Man kan säga att argumentationsanalys fungerar inte bara som metod utan också som teoretisk referensram. Med andra ord är det frågan dels om en metod och dels om en teori.

Även om den metodologiska tyngdpunkten i denna avhandling ligger på argumentationsanalys kan undersökningen även karakteriseras som en komparativ analys och även som en retorisk analys eftersom argumentationsanalys utgör en del av det retoriska analysfältet. Texter kan jämföras ur olika synvinklar, och i denna avhandling är det argumentationens synvinkel. Argumentationen kan ses som textens främsta medel för att övertyga (Hellspång 2001:106). Därför kan denna studie även anknytas till retoriken som intresserar sig för texter som ska övertyga (Hellspång 2011:177). Att göra en retorisk analys innebär att undersöka hur en text fungerar persuasivt, eller med andra ord: hur den övertygar (Hellspång 2001: 99). Jag koncentrerar mig på argumentationen, men det är ändå viktigt att komma ihåg sambandet mellan argumentation och retorik. Argumentationsanalys nämligen ingår i retoriken som disciplin. Som bekant används de tre grundläggande medlen för övertalning i retoriken: *logos*, *ethos* och *pathos* som härstammar från Aristoteles (t.ex. Hellspång 2011:47, Callaway et al. 2009: 208, McCool 2009: 7).

Som varje metod har också argumentationsanalys sina för- och nackdelar. Som konstaterats ovan är argumentationsanalys användbar särskilt när det gäller

undersökning av texter vars syfte är att övertyga. Till sådana texter hör också insändare. Att göra en argumentationsanalys innebär att tolka texten. Olika personer kan göra olika tolkningar om samma text, vilket betyder att analysen alltid är i någon mån subjektiv (Björnsson et al. 1994: 10–11). Därför är det viktigt för forskaren att förklara grundligt hur hen har byggt upp sin egen tolkning av texten.

Mina insamlingsmetoder är olika i olika tidningar därför att jag fick tag på DN i pappersformat och HS på internet. Insändare i HS har jag alltså insamlat elektroniskt via sökmaskin på deras hemsida som är öppen till prenumeranter. Materialet är detsamma vare sig det är fråga om den elektroniska versionen eller papperstidningen. Som sökord använde jag pakolai*, turvapaik*, vastaanotto* (sv. flykting-, asyl-, och mottagning-) som jag antog vara vanliga i texterna på grund av de svenska insändarna och mitt eget intryck av diskussionen. Jag använde även sökord maahanmuut* (sv. invandr-), men det gav inga nya texter att analysera. Efter att jag hade läst dessa insändare lämnade jag bort några texter som inte egentligen argumenterade kring temat flyktingkris. Eftersom Dagens Nyheter inte har något arkiv över de nyaste tidningarna tillgängligt för läsare på nätet, gick jag igenom tidningarnas pappersversioner. Jag ögnade igenom vilka ämnen behandlades och genom att läsa rubriker, ”kategori” och sedan brödtexten valde jag texter som jag tog med i materialet. Jag tog med alla insändare som handlade om flyktingar, men jag var också tvungen att lämna bort några texter som inte argumenterade om temat ifrågan. I kapitlet 4 presenterar jag materialet samt hurdana texter jag har uteslutat.

Jag analyserar både de finska och de svenska insändarna på samma sätt, så att de kan jämföras med varandra. I min analys är det första steget att läsa insändarna noggrant, vilket hjälper att förstå texterna i sin helhet. Det andra steget handlar om att leta efter teser. En insändare kan innehålla en huvudtes och sidoteser. Därefter som det tredje steget gäller det att hitta de argument som stödjer teserna. För det sista kategoriserar jag teserna och argumenten enligt deras form. Både teser och argument har tre olika kategorier. För teser är de 1) föreskrivande, 2) värderande och 3) beskrivande, för argument 1) logos, 2) ethos och 3) pathos. Det är viktigt att påpeka här att ett argument kan representera fler än en appellform.

Texterna analyserades enligt den nedanstående modell som jag har skapat utgående från terminologin som presenterats i teorin.

1. Leta efter teser
2. Leta efter argument
3. Kategorisera
 - a) teser
 - i. föreskrivande
 - ii. värderande
 - iii. beskrivande
 - b) argument
 - i. logos
 - ii. ethos
 - iii. pathos

Utöver detta analyserar jag argumenten kvalitativt enligt indelningen föreskrivande, värderande och beskrivande argument.

I genomgåendet av material använde jag färgkoder för appellformerna så att jag strök över olika typer av argument med var sin färg. Teserna markerade jag genom att understryka dem. Utöver markeringarna skrev jag ut teser och argument och markerade deras kategori inom parentes strax efter dem. Detta är till hjälp när man räknar och kategoriserar teserna och argumenten. Ibland går det att kopiera tesen eller argumentet direkt eftersom den eller det utgör en fullständig och förståelig mening. I alla fall fungerar detta emellertid inte, t.ex. när argumenten gömmer sig mellan raderna. Då har jag omarbetat avsnittet så att det bildar en hel mening. Detta gäller både de finska och de svenska texterna. Dessa meningar används som exempel när jag presenterar teser och argumenten. De exempel som jag själv formulerat finns i bilagan där omformuleringar som används i analysen anges bredvid de relevanta delarna av originaltexten (se bilaga 1). De övriga exemplen i analysen är direkt kopierade från materialet.

De argument som studeras har jag valt enligt principen att argumentet stödjer tesen. Texterna innehåller många påståenden men de alla stödjer inte tesen nödvändigtvis och är därmed inte argument överhuvudtaget. Därför är argumentets relevans ett viktigt kriterium när argumenten i texten identifieras. Inom denna avhandling är det tyvärr inte möjligt att gå djupt in i argumentets hållbarhet. Att kunna göra en analys över argumentens hållbarhet skulle kräva mycket tid att kontrollera t.ex. statistiken och om

allt som påstås verkligen är sant. I detta fall, nämligen i analysen av argumenten relaterade till flyktingkrisen, skulle dessutom statsvetenskaplig utbildning och kännedom (som jag saknar) vara väsentliga. Det är även viktigt att komma ihåg avhandlingens syfte som är att identifiera och kategorisera argumenten enligt deras innehåll.

Analysmetoden som beskrivits ovan är kvalitativ till sin natur. För att kunna jämföra det finska och svenska sättet att argumentera behövs det också kvantitativt analyserat material.

Teser

Först räknas antalet alla finska och alla svenska teser. En text kan innehålla fler än en tes (i mitt material 1-3 teser). Sedan räknas hur stor procentandel av dessa är föreskrivande, värderande eller beskrivande.

Argument

Med argument börjar jag på samma sätt som med teserna. Alla finska och svenska argumenten sammanräknas och därefter räknas andel logos-, ethos- och pathosargument. Eftersom ett argument kan höra till flera kategorier räknas ett argument som innehåller t.ex. logos+ethos som 0,50 logos och 0,50 ethos. Om argumentet utnyttjar alla appellformerna är värdet för en appellform 0,33. Ytterligare delas argumenten in i beskrivande, föreskrivande och värderande argument. Denna del av analys är ändå kvalitativ, och jag räknar inte några andelar dessa olika typer.

Som konstaterats ovan är det inte helt enkelt att plocka argumenten ur texten. Ibland är de inte ens fullständiga meningar. Principen som jag följt här är att argumentet bildar en huvudtanke. Denna princip är inte heller problemfri. En tanke eller en idé som stödjer tesen kan t.ex. uttryckas med hjälp av flera exempel. Om varje exempel bidrar till argumentationen med någon ny synvinkel har jag räknat dessa som separata argumenten. Däremot om det handlar om en lista exempel utan några resonemang anser jag listan som ett enskilt argument.

Alltid är det inte heller lätt att göra skillnad mellan logos- och pathosargument. Pathosargumenten kan nämligen se ut som faktapåståenden men de innehåller ändå något sådant som verkar vädja till känslor. I min analys har försökt kategorisera sådana argument som pathosargument som utnyttjar känsloladdade ord eller som skapar t.ex. skrämmande scenarier. Vad som anses som ett känsloladdat ord kan dock bero på kontexten, och det gäller också olika typer av scenarier. Med känsloladdade ord menar jag ord som ofta vädjar till känslor på något sätt. Exempelvis kan de ha mycket positiva eller negativa konnotationer. I analysdelen diskuterar jag vilka faktorer i argumenten har lett till min tolkning att det är frågan om ett pathosargument, men principen är att ett pathosargument ska vädja till känslorna genom att använda känsloladdade ord eller genom att skapa något scenario som vädjar till känslor.

4 Material

Mitt material består av insändare publicerade i Helsingin Sanomat (HS) och Dagens Nyheter (DN) mellan november 2015 och januari 2016. Insändare som jag valt handlar om temat flyktingkris ur någon synvinkel. Flyktingkrisen presenterades i kapitel 1, men sammanfattningsvis kan man säga att krisen handlar om ett stort antal flyktingar som söker sig till Europa, också till Norden. Det börjades tala om krisen under sensommaren 2015 och diskussionen var flitig då och den har även fortsatt till skrivande stund, även om den intensivaste diskussionen hittills var på gång under hösten 2015.

Tidsperioden från november 2015 till januari 2016 valdes av två olika skäl. För det första har DN inget arkiv över de nyaste tidningarna på internet, och spalten *Skriv i DN* finns därmed inte tillgänglig någon annanstans än i pappersversionen av tidningen.⁵ De pappersversioner som jag lyckades få tag på härstammar från denna tidsperiod. För det andra, utöver det praktiska skälet, var flyktingkrisen under denna period fortfarande aktuell och debatterad, och därmed lämplig som val av material. Även om den flitiga diskussionen om krisen började på sensommaren 2015 pågår den även i skrivande stund.

Sammanlagt är antalet insändare i materialet 62, 30 från HS och 32 från DN, vilket omfattar alla publicerade insändare om temat flyktingkris under den valda tidsperioden. Dessa tidningar är båda dagstidningar som utkommer varje dag och har en stor upplaga. De kan karakteriseras som representanter för respektive landets viktigaste medier. Bägge två är dessutom huvudstadstidningar. Den viktigaste orsaken till valet av dessa tidningar är deras liknande position i samhället vilket gör dem jämförbara med varandra.

Ungefär hälften av materialet är svenskspråkigt medan den andra hälften är finskspråkig. Som modersmålstalare av finska kan jag även analysera finskspråkigt

⁵ Efter att jag hade samlat in materialet fick jag det ändå som elektroniskt. DN Debatt –texter finns på nätet och insändare från *Skriv i DN* fick jag genom att kontakta redaktionen.

material på samma sätt som det svenska materialet, även om min expertis särskilt gäller svenska. Jag koncentrerar mig nämligen på teser och argument där förståelsen är viktig – jag går alltså inte in på t.ex. grammatik.

Helsingin Sanomat presenterar sig själv som en mångvärdig kvalitetstidning. Dess uppgift är bl.a. att främja yttrandefrihet. Därtill vill HS främja Finlands och finländares sak i den internationella världen. Dagligen har HS 676 000 läsare, och tidningens upplaga är 324 451. (Sanoma Media 2016.) DN har 758 000 läsare varje dag, och tidningens linje sägs vara oberoende liberal. Som sitt mål har DN angett att vara Sveriges ledande morgontidning samt en bred kvalitetstidning. Ytterligare vill tidningen fungera som Sveriges viktigaste demokratiska mötesplats. (DN 2016b, DN 2016c.) Båda tidningar betonar alltså kvalitet och tar hänsyn till publikens synvinkel med hänvisningar till yttrandefrihet och demokratiskt mötesplats.

Här vill jag också påpeka att Helsingin Sanomat och Dagens Nyheter skiljer sig från varandra ifråga om hur de publicerar insändare. HS har en insändaravdelning *Mielipide* (sv. opinion). Denna del är vanligtvis från två till tre sidor lång, och längden på texterna varierar: det finns kortare och lite längre texter. Skribenterna på insändarspalten är både lekmän och experter. HS publicerar insändare varje dag och på söndagarna flera än på de övriga dagarna. DN publicerar insändare i två olika delar av tidningen. Själva insändarspalten som heter *Skriv i DN* är en sida lång och innehåller vanligtvis en längre och från två till fyra kortare texter samt några sms som jag har uteslutit från mitt material. Dessa insändare är skrivna av lekmän. Till skillnad från HS utkommer denna del bara på vardagarna, dvs. inte lördagar och söndagar. Den andra delen i tidningen där insändare publiceras är placerad direkt efter ledarna och den heter *Debatt*. Enligt DN är Debatt-sidan svensk medias tyngsta debattforum (DN 2016c). Skribenterna på denna spalt är ofta experter, t.ex. ledande politiker eller forskare. Denna del utkommer varje dag.

Som konstaterats har jag valt att analysera sammanlagt 62 texter, 30 från HS och 32 från DN. Ifråga om DN är 13 texter från *Debatt* –sidan och 19 från *Skriv i DN*. De 62 texterna utgör alla insändare i tidningarna under den valda perioden som tog ställning till flyktingkrisen på något sätt. Detta antal anser jag vara tillräckligt stort för att kunna

göra några observationer om hur finländare eller svenskar brukar argumentera i texter som handlar om flyktingkrisen. För att kunna jämföra behövs det nämligen relativt många texter.

Längden på insändarna i HS varierar mellan 83 och 327 ord, och i genomsnitt är texterna 177 ord långa. I materialet från DN är variationen ännu större. Den kortaste texten i *Skriv i DN* är 42 ord medan den längsta i *DN Debatt* är en text på 1232 ord. I genomsnitt är texter i *DN Debatt* 960 och texter i *Skriv i DN* 210 ord långa. Medeltalet ord per text blir 515 när man tar hänsyn till alla texter. Författarnamn, en eventuell titel samt ort ingår inte i antalet ord, eftersom texten kan ha många författare. När man lägger till titlar och olika institutioner och möjligen ort växer antalet ord markant. *DN Debatt* använder sig av ingresser, vars syfte är att berätta om textens tema samt väcka intresse. Dessa har jag också lämnat bort. Här är det även på sin plats att påpeka att finska och svenska skiljer sig ifråga om grammatik vilket påverkar antalet ord. De svenskspråkiga texterna har sannolikt fler ord därför att svenskan använder sig av artiklar och prepositioner som finskan antingen saknar eller kompenserar med kasussystemet. Finskan kan alltså genom olika böjningar uttrycka sådant som sägs på separata ord på svenska. Medellängden mätt i antalet ord ger därmed en bild av hur texterna ser ut, men på grund av de grammatiska skillnaderna och två olika typer av text i DN kan medellängden i texter i de två tidningarna inte jämföras med varandra.

Texter i *DN Debatt* är betydligt längre än texter i *Skriv i DN*. Som redan konstaterats skiljer dessa spalter från varandra när det gäller skribentens status. I *DN Debatt* – sidorna publiceras texter skrivna av experter, t.ex. professorer och välkända politiker medan *Skriv i DN* ägnas åt lekmän. I mitt material utgör dessa experttexter ungefär 40 %. HS gör inte denna delning. Det är inte oproblemiskt att avgöra vem som är expert på grund av titeln. Att lägga till en titel tycks vara vanligt i HS, åtminstone i mitt material. Lite beroende av kriterier till en expert är andelen finska experttexter mellan 30 och 40 %, dvs. samma eller litet lägre än i DN.

Jag har försökt välja de insändare som primärt behandlar flyktingkrisen. Det finns nämligen många texter som tangerar temat men som inte tar ställning till situationen. En diskussion som ordet *rasism* har uppstått eventuellt som resultat av krisen, men om

flyktingar eller asylsökanden inte nämndes i texten på något sätt, uteslöt jag texten från materialet.⁶ Utöver detta har jag uteslutit insändare som resonerar om de karelska flyktingarnas situation i Finland efter andra världskriget. Insändare som jämför situationen med dagens flyktingkris anser jag vara relevanta, men de texter som fokuserar på karelare och finländare har jag inte tagit med till mitt material.

Eftersom avhandlingen handlar om det finska och svenska sättet att argumentera lämnade jag även bort en text ur DN Debatt som hade flera författare från alla nordiska länderna. En ytterligare text som lämnades bort från materialet var en sådan som DN hade publicerat två gånger, 11.12.2015 med rubrik ”Vi måste tänka både kort- och långsiktigt” och 28.12.2015 med rubrik ”Det är en rättighet att söka asyl”. Den förstnämnda texten innehåller en mening mer än den andra. Den första meningen i texterna skiljer sig ifrån varandra i ordföljden samt den ena innehåller ordet *nu* som den andra saknar. Annars är texterna identiska. Jag bestämde mig att inkludera den först publicerade texten i materialet och utelämna den senare.

I tabellen nedan har jag listat de teman som förekommer i insändarna. De valda insändarna behandlar flyktingkrisen ur de listade synvinklarna. Jag har försökt att lista temana på så sätt att temat som finns i många texter kommer först. Mot slutet av listan kommer de teman som inte behandlades lika ofta. Tabellen ger alltså en översikt över temana, men ordningen och temaindelningen är ändå relativt ungefärliga.

⁶ Diskussionen om rasism kan också ha blivit aktuell på grund av terrorattackerna i Paris i november 2015 och invandringen i allmänhet.

Tabell 2 Teman i insändarna i materialet

Dagens Nyheter	Helsingin Sanomat
tolkbristen och afghanska tolkars situation	de evakuerade från Karelen och dagens flyktingar
id-kontrollerna på Öresundsbron	flyktingförläggningar
språkinläring	attacker mot flyktingförläggningar
skolan	arbete
arbete	hatprat och främlingsfientlighet
samhällsekonomi	tolerans och möten med flyktingar
integration i allmänhet	kritik mot dem som motsätter sig invandring
EU:s ställning i krisen	tvådelning i samhället
det civila samhället	sexuella trakasserier
näthat	krisen och klimatförändring
säkerhet	språkinläring
vård	integration i allmänhet
	bosättning för nyanlända

Tabell 2 visar att integration är ett stort tema både i DN och HS och den diskuteras genom att lyfta fram bl.a. arbetets och språkinläringens roll i integration. Delvis är temana samma men delvis är de landsspecifika. I Finland diskuteras t.ex. om de karelska evakuerade kan jämföras med dagens flyktingar medan i Sverige skriver man om id-kontrollerna på Öresundsbron.

5 Analys

För att kunna jämföra de finska och de svenska texterna måste de först undersökas separat. Jag börjar med att analysera insändarna i DN och betraktar vilka typer av teser som förekommer i dessa texter. Sedan följer analys av olika typer av argument. Materialet från HS behandlas på samma sätt.

I samband med exempel på insändarna används markeringarna DN/HS + nummer för att syfta till materialet, t.ex. DN2, HS19. Som bekant syftar DN till Dagens Nyheter och HS till Helsingin Sanomat. Jag har numrerat insändarna på så sätt att nummer ett är den först publicerade texten i respektive tidning. Om fler än en text har publicerats samma dag bestäms ordningen alfabetiskt efter författarnamn. I samband med finska exemplen ur materialet anges svensk översättning i fotnot.

5.1 Teser i Dagens Nyheter

När teserna i materialet kategoriseras enligt om de är beskrivande, föreskrivande eller värderande, blir det klart att en kategori dominerar i materialet från DN. Nämligen 27 av alla teser är beskrivande, medan 12 är föreskrivande och endast 4 är värderande. Sammanlagt är teserna alltså 43. Oftast har en text bara en tes, men teserna kan vara flera. I mitt svenskspråkiga material lade åtta texter fram två och en text fram tre teser. En text kan t.ex. innehålla två teser som hör till olika kategorier som i DN11 (ex.1 och 2):

Ex.1:

DN11: TES 1: Ansvar för nyanlända elever måste fördelas bättre mellan olika skolor [föreskrivande]

Ex. 2:

DN11: TES 2: Nu fördelas antalet nyanlända elever ojämnt [beskrivande]

Den beskrivande tesen i texten D11(ex.2) fungerar också som argument till tes 1 (ex.1), och kan därför karakteriseras som sidotes. I texten finns det argument för bägge två

teser. Skribenten ger exempel på varför situationen inte är jämlik just nu och argumenterar också för varför det är viktigt att dela ansvaret för de nyanlända till olika skolor. Den föreskrivande tesen är alltså mer direkt och säger vad som borde göras åt situationen som beskrivits.

Två teser kan även representera samma kategori. Ett exempel på ett fall där en text har två beskrivande teser är från DN29 (ex.3 och 4):

Ex.3:

DN29: TES 1: Okvalificerade låglönejobb förbättrar inte integrationen [beskrivande]

Ex.4:

DN29: TES 2: Allt fler jobb kräver bra utbildning [beskrivande]

Dessa teser ovan, liksom beskrivande teser i allmänhet, uttrycker innehållet som sanningar (även om de inte skulle vara sanna). I DN29 hänger teserna ihop men de är också självständiga och har egna argument. Båda exempeltexterna DN29 och DN11 är publicerade i *DN Debatt* och är därmed relativt långa texter. Det finns dock flera texter från *DN Debatt* som har en enda tes. Logiskt verkar det ändå som om en lång text också mer sannolikt har flera teser än en kort text.

Den beskrivande tesen är, som redan konstaterats, den mest dominerande typen av tes i det svenskspråkiga materialet med 63 procents andel. Denna procentandel betyder 27 teser i materialet. Exempel 3 och 4 ovan visar att beskrivande teser uttrycker vad som är sant enligt skribenten. Insändarna tar upp flyktingkrisens olika aspekter, och det finns inte något särskilt temaområde som skulle dyka upp när man betraktar beskrivande teser i materialet. Med andra ord används beskrivande teser för att uttrycka innehållsligt många slags teser. Några exempel på detta nedan:

Ex. 5:

DN15: TES: Sverige har ett akut behov av beredskapspoliser [beskrivande]

Ex.6:

DN19: TES: Det civila samhället, ideella föreningar, organisationer och verksamheter, är på många sätt direkt avgörande för att Sverige lyckas i mottagnings- och integrationsarbetet [beskrivande]

Ex.7:

DN27: TES: Id-kontrollerna äventyrar en hel gränsregion [beskrivande]

Dessa teser tar ställning till behov av beredskapspolis (ex.5), det civila samhällets roll i integration (ex.6) samt id-kontrollerna på den svensk-danska gränsen (ex.7), vilket utgör en bred skala teman.

Den näst största kategorin efter beskrivande teser är föreskrivande teser med 28 % av teserna i det svenska materialet. Detta betyder 12 stycken föreskrivande teser. Kännetecknande för föreskrivande teser är att de direkt deklarerar vad som ska göras. Materialet erbjuder igen exempel på teser som rör varierande teman:

Ex.8:

DN4: TES: Ge de afghanska tolkarna fast jobb i Sverige [föreskrivande]

Ex.9:

DN7: TES: Sätt hemvärnet att vakta asylboenden [föreskrivande]

Ex.10:

DN9: TES: Varje EU-land måste ta ansvar för flyktingkrisen [föreskrivande]

Teserna talar till läsaren genom att direkt föreskriva med imperativ eller genom att säga vad som *ska*, *måste* eller *borde* göras. I exempel 8 och 9 används imperativ medan i exempel 10 används verbet *måste*. Föreskrivande teser förekommer både i *Skriv i DN* och *DN Debatt*. Fem av dessa tolvföreskrivande teser är sådana som förekommer i texter som har fler än en tes. I de övriga sju fallen förekommer i texter där de utgör enda tes.

Den sista och minsta gruppen av teser är värderande teser. Denna grupp omfattar bara 9 % av materialet, vilket betyder fyra teser. Ett par exempel på dessa:

Ex. 11:

DN17: TES: Förslaget att kunna stänga Öresundsbron är idiotiskt
[värderande]

Ex.12:

DN21: TES: Kanada agerar rätt när landet tar emot många flyktingar och
välkomnar dem hjärtligt [värderande]

Den värderande tesen tar ställning till vad som är bra eller dåligt. I exempel 11 är det frågan om vad som är dåligt, och i detta fall är det idén att stänga Öresundsbron. Däremot anses Kanadas handlingar som något positivt i exempel 12. De värderande teserna förekommer oftast som den enda tesen i texten. Endast en av de fyra värderande tesen förekommer som andra tes i en insändare.

5.2 Argument i Dagens Nyheter

Insändarna i Dagens Nyheter innehåller ett stort antal argument, tillsammans är de 202. När teserna kategoriseras enligt appellformen de utnyttjar utgör logosargumenten den absolut största gruppen med 76 procents andel av alla argumenten. Ethosargumenten utgör 16 % och pathosargument 8 % av argumenten. Dessa resultat finns också i tabellen nedan.

Tabell 3 Olika typer av argument i DN

Logosargument	Ethosargument	Pathosargument
76 %	16 %	8 %

Det är klart att logosargumenten dominerar i materialet medan ethos- och pathosargumenten inte används lika mycket. Varje typ av argument analyseras och åskådliggörs med hjälp av exemplen i detta avsnitt. Jag börjar med logosargument och fortsätter med analysen av ethos- och pathosargumenten. Ett argument kan även utnyttja flera appellformer och dessa fall behandlas sist i analysen.

Jag analyserar logos-, ethos- och pathosargumenten också enligt indelningen beskrivande, föreskrivande och värderande argument. Samma indelning används också vid analysen av teserna. Argument analyseras endast kvalitativt enligt denna indelning eftersom meningen är att nyansera bilden av argumenten.

Logosargument

Som konstaterats utgör logosargumenten den överlägsna största gruppen av argument. Logosargument är sakargument som utnyttjar t.ex. statistik. Eftersom logosargumenten är en så stor grupp i materialet har jag skisserat några underkategorier för att konkretisera hur logosargumenten kan se ut och hur de kan använda sig av olika strategier. Sådana strategier är att använda statistik, exempel och liknelser. Först presenteras ändå den typ av logosargument som är den mest typiska i materialet. Många av logosargumenten ser ut som fakta eller sanningar även om de inte nödvändigtvis är sanna. De följande exemplen (ex. 13-15) är argument som åtminstone framställs somfakta:

Ex. 13:

DN16: ARGUMENT: Sverige är ett av de rikaste och mest glesbefolkade länderna i världen [logos]

Ex. 14:

DN17: ARGUMENT: Att stänga en relativ kort bro stoppar inte flyktingar att söka sig till Sverige [logos]

Ex. 15:

DN28: ARGUMENT: De afghanska tolkarna utgör en liten grupp jämfört med hundratusentals syriska flyktingar [logos]

Dessa argument vädjar till förnuft. DN16 argumenterar för att EU-länderna kunde behandla flyktingkrisen bättre. Faktumet som används som argument (ex.13) är att Sverige är ett glesbefolkat och ett av världens rikaste land. DN17 i sin tur tar ställning till förslaget att stänga Öresundsbron på grund av flyktingar och argumenterar för att bron skulle förbli öppen. Textens tes (ex. 14) är utformad som faktapåstående som spekulerar vad som är sannolikt. Författaren är inte osäker utan påstår med verbet

stoppa som står i presens indikativ att flyktingar skulle ändå söka sig till Sverige även om bron var stängd. DN28 handlar om afghanska tolkars situation och vill övertyga mottagaren om att afghanska tolkar borde få en fristad i Sverige. Skribenten vädjar till siffror. Tesen (ex.15) konstaterar att afghanska tolkar är en betydligt mindre grupp än syriska flyktingar. Genom att jämföra olika stora grupper med varandra utformar skribenten ett faktapåstående. Verbet *utgöra* uttrycker också att ”så här är det”.

Exempel 13-15 är alla beskrivande teser som påpekar vad som är sant. Med andra ord pekar de på vissa sakförhållanden. I exempel 13 kan man ändå diskutera om den första delen av tesen är beskrivande och den senare är något annat. I början påstås att Sverige *är* ett rikt och glesbefolkat land medan i slutet av meningen sägs att Sverige *kunde* ta emot flera flyktingar. Verbet *kunde* hänvisar till handlingen vad man borde göra och den uttrycker även en inställning att det vore bra om Sverige tog emot flera. Den senare delen av tesen kan därmed kategoriseras också som föreskrivande eller värderande.

En intressant detalj ifråga om argument som verkar logiska är två nästan identiska argumenten nedan (ex. 16 och 17):

Ex.16:

DN6: ARGUMENT: I ett extraordinärt läge krävs det extraordinära åtgärder [logos]

Ex.17:

DN7: ARGUMENT: Det är uppenbart att den unika situationen kräver ovanliga åtgärder och snabba beslut [logos]

En närmare titt på argumenten avslöjar att de är ganska tomma och intetsägande. Man kan lätt argumentera mot dessa – varför kan inte normala åtgärder användas i en extraordinär situation? Argumenten presenterade i exempel 16 och 17 kan också användas för många slags teser. DN6 påstår att flyktingkrisen kräver höjda utgiftstak och investeringar för välfärdens skull medan DN7 argumenterar för hemvärdet som skulle vakta asylboenden. Båda exemplen kan också karakteriseras som beskrivande argument när man tittar på deras form. Med tanke på deras mening finns det emellertid

även föreskrivande element i dem. När det *krävs* någonting önskar man att det leder till någon typ av handling. Argumenten säger alltså indirekt vad som bör göras.

Att vädja till statistik är typiskt för logosargument. Sådana argument finns det gott om även i mitt material. DN29 är en text som använder mycket statistik i argumentationen. Texten har två teser varav den första är att okvalificerade låglönejobb inte förbättrar integrationen. Exempelargumentet nedan (ex.18) är ändå ett argument för den andra tesen i texten – att allt fler jobb kräver lång utbildning:

Ex. 18:

DN29: ARGUMENT för TES 2: Bland personer med gymnasieutbildning hade 72 procent av de inrikesfödda och 63 procent av de utrikesfödda jobb år 2014. Motsvarande andel för personer med eftergymnasial utbildning var hela 80 respektive 72 procent [logos, statistik]

Argumentet innehåller statistik i form av procentandelar. Siffrorna är avsedda att övertyga läsaren, återigen, genom att vädja till förnuft. En ytterligare text som utnyttjar statistik och siffror i sin argumentation är DN24. Denna text påstår att det finns en akut brist på tolkar, vilket är ett allvarligt problem. Det nedanstående argumentet (ex.19) lyfter fram statistik över tolkbeställningar:

Ex.19:

DN24: ARGUMENT: Höstens samlade tolkbeställningar har ökat med mellan 15 och 25 procent, jämfört med i våras [logos, statistik]

Genom den utvalda statistiken bevisar argumentet att det nu finns ett större behov av tolkningsarbete än tidigare. Både exempel 18 och exempel 19 är beskrivande argument eftersom de syftar till sakförhållanden.

Logosargumentet kan även hänvisa till någon studie eller rapport som presenterar sina resultat i form av statistik. Om argumentet betonar studien eller rapporten, dvs. källan, kan det kategoriseras som ethosargument. Själva resultatet och fakta som källan presenterar är emellertid ett logosargument. Ett exempel på detta:

Ex. 20:

DN11: ARGUMENT: I de skolor som tar emot flest nyanlända har eleverna generellt i hög utsträckning föräldrar med kortare utbildning än elever på andra skolor [logos, statistik]

Argumentet i exempel 20 ingår i argumentationen som handlar om fördelning av nyanlända elever. Texten påstår att antalet nyanlända elever fördelas ojämnt mellan skolorna i Sverige och att ansvaret borde fördelas bättre. Texten använder sig mycket av resultat från en rapport som också presenteras i texten. Den innehåller också statistik i form av siffror, men den rapporterar även helt skriftligt som visats ovan. Igen är logosargumentet beskrivande.

Inte sällan används exempel av något slag som argument. I materialet finns argument som använder denna strategi. Exempelen som argument har uppgiften att stödja tesen genom att konkretisera poängen ifråga:

Ex.21:

DN1: ARGUMENT: Tidigare har t.ex. Finland, Tyskland och Grekland lyckats integrera nykomlingarna [logos, exempel]

Ex.22:

DN8: ARGUMENT: Genom historien har det funnits svenska krigsvägrare som kunnat vägrat att kriga [logos, exempel]

Ex.23:

DN31: ARGUMENT: Regeringen kommer under våren att presentera en offensiv för att bekämpa rasism och diskriminering [logos, exempel]

DN1 argumenterar för tesen att ett tillitsfullt samhälle klarar att ha stor etnisk mångfald. I argumentet (ex.21) ges Finland, Tyskland och Grekland som exemplen på länder som lyckats med integrationen och den hänger ihop med etnisk mångfald. Inte bara DN1 utan också DN8 hämtar exemplet från historia. Text DN8 vill övertyga om att Sverige borde hjälpa krigsvägrarna. Argumentet (ex.22) baserar sig på svensk historia och vädjar till det förmodade faktumet att svenskarna har haft möjligheten att vägra att kriga. Alla exemplen är dock inte relaterade till historia. DN31 är en text som påstår att

Sveriges regering vill arbeta för att förbättra de nyanländas etablering. Argumentet ovan (ex.23) är ett exempel på det sätt som regeringen kommer att använda för att främja integrationen. Samma text ger liknande exemplen som fungerar som argument. Detta mönster finns även i andra texter som ingår i materialet. Exempel 21-23 representerar även beskrivande teser. De syftar till exempel som framställs som sanna.

En ytterligare typ av logosargument som liknar exempel är liknekse. Liknelsen övertyger med hjälp av att konkretisera och därigenom stödja tesen. Argumentet nedan (ex.24) ingår i en text som argumenterar för att Sverige borde hjälpa flyktingarna samt för att omsvängningen kan skapa politikerförakt. Argumentet stödjer tesen att Sverige borde hjälpa flyktingar genom en liknelse:

Ex.24:

DN26: ARGUMENT: När statsminister Löfven säger att vi nått vägs ände och att vi måste få andrum och stänga Sverige, är det som om lyxkryssarens kapten vägrar att ta ombord de nödställda eftersom alla hytter redan är bokade [logos, liknelse]

Argumentet i exempel 24 jämför Sverige med en lyxkryssare samt statsminister Löfven med lyxkryssarens kapten. Liknelsen verkar logisk och vädjar till förnuft även om det naturligtvis kan diskuteras om hur lyckad liknelsen är. Denna slags liknelser används i insändarna i materialet i någon mån, men den är inte en särskilt populär strategi.

Det är inte lätt att avgöra om argumentet i exempel 24 är beskrivande eller t.ex. värderande. Till sin form är liknelsen kanske beskrivande men argumentet uttrycker också en inställning. Skribenten vill nämligen poängtera att det är fel att statsministern inte vill ta emot flera flyktingar som är i nöd. Denna aspekt tyder på att argumentet är åtminstone delvis värderande.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att logosargumenten i DN är många och att de även kan delas in i vissa underkategorier. Statistik, exempel och liknelser är strategier som används i dessa faktapåståenden. Enligt min analys finns det också ett starkt samband mellan logosargumenten och beskrivande argument. Både logos-appell och beskrivande argument handlar om sanningen: logosargument använder fakta som

argument och beskrivande argument uttrycker det som är sant. Som konstaterats måste man komma ihåg att det som framställs som fakta inte nödvändigtvis behöver stämma.

Ethosargument

Ethosargumenten används inte lika mycket i insändarna i materialet som logosargumenten. Deras andel av alla argumenten är 16 %. Dessa argument är emellertid inte likadana och här presenteras några typer av argument som förekommer i materialet. De övriga typerna är så många att de inte alla kan omnämnas här.

Ett vanligt sätt att utnyttja ethos-appell i en argumentation är att författaren anger sin titel (t.ex. yrke eller lärodomsgrad) i texten. På detta sätt bygger författaren sin ethos och försöker att övertyga genom att uttrycka sin expertis. Titlar förekommer ofta även i mitt material efter författarnamnet (eller namnen), men de omnämns oftast inte i själva brödtexten. Här är exempel på hurdana titlar som anges:

Ex.25:

Professor i statsvetenskap vid universiteten i Göteborg och Oxford (DN1), professor respektive forskare i praktisk filosofi (DN2), EU-parlamentariker (DN9), kommunalråd (DN15), ordförande, Språkföretagen; vd, Transvoice; Senior advisor, chef tolktjänstutveckling, Språkservice; vd, Semantix (DN24), statsminister, vice statsminister (DN31), läkare (DN32)

Många av dessa titlar (ex.25) hör till personer med (politisk) makt. Utöver politik är forskning också ett område som kommer fram. Andra yrken och den privata sektorn har inte lika många representanter i materialet. Här syns även skillnaden mellan *Skriv i DN* och *DN Debatt*. I det senare används titlar i regel, spalten är ju avsedd för experter. Däremot är det relativt få lekmän som anger t.ex. sitt yrke i insändaren. Erfarenheten eller expertisen inom något område kan dock visas på andra sätt. I DN30 påstår författaren att textade program hjälper dem som lär sig svenska. Han berättar om sina egna erfarenheter angående språkinläring:

Ex.26:

DN30: ARGUMENT: Av erfarenhet vet författaren att textade tv-program och filmer hjälper med språkinläringen [ethos, erfarenhet]

Erfarenhet alltså förstärker författarens ethos på samma sätt som titlar. De skapar båda en bild av en person som kan övertyga med sin expertis. Exempel 26 representerar också beskrivande argument. Argumentet uttrycker nämligen vad som är sant enligt författaren.

Ethosargumentet behöver emellertid inte vara förknippat till författaren. Argumentet kan också vädja till auktoritet av någon annan person, institution eller skrifter:

Ex.27:

DN9: ARGUMENT: Tysklands inrikesminister samt Österrikets förbundskansler tycker att de länder som inte tar emot flyktingar inte borde få stöd från EU [ethos, person]

Ex.28:

DN6: ARGUMENT: Precis som Konjunkturinstitutet anser vi att utgiftstaken nu måste höjas [ethos, institution]

Ex.29:

DN11: ARGUMENT: Enligt rapporten är mottagandet väldigt ojämnt fördelat över landet [ethos, skrift]

DN9 argumenterar för att dra in EU-stödet till länder som sviker flyktingarna. Skribenten hänvisar till politiker i höga positioner som är likstämmiga (ex.27). I exempel 28 skrivs det direkt att författarna och Konjunkturinstitutet tänker på samma sätt. Genom att nämna institutet förstärker författarna även sin egen ethos. Argumentet i exempel 29 som vädjar till en skrift, i detta fall till en rapport, är bekant från tidigare exemplen som gäller logosargumenten. Det som statistiken visar kan ses som logosargument men i detta argument betonas rapportens roll. Tesen som detta argument stödjer är nämligen att situationen mellan skolorna nu är ojämnt ifråga om antalet nyanlända elever.

Exempel 27 och 28 är likadana på det sätt att de innehåller båda en bisats som börjar med *att*. Det som kommer efter *att* är föreskrivande argument i båda fallen. Den handling som borde göras står i fokus. De inledande delarna dvs. huvudsatserna kan ändå kategoriseras som beskrivande eftersom de uttrycker vad någon tycker. Med tanke på meningarnas innehåll är informationen i bisatserna viktigare och därmed är de främst föreskrivande argument. Man kan diskutera också om exempel 29 har både beskrivande och värderande element. Argumentet pekar på ett sakförhållande, men det kan också tolkas ha en viss attityd.

Utöver de presenterade ethosargumenten innehåller materialet exempel på precedensfall som utgör en speciell typ av ethosargument. Dessa argument är inte ovanliga bland ethosargumenten, men de är inte heller de vanligaste i materialet.

Ex. 30:

DN5: ARGUMENT: Sverige har tidigare visat hur ett litet land genom att bejaka framtidstro kan bygga en modern välfärdsstat med social jämlikhet [ethos, precedensfall]

Ex.31:

DN9: ARGUMENT: Gemensamt ansvarstagande och ömsesidig respekt och solidaritet har historiskt varit styrkan i det europeiska samarbetet [ethos, precedensfall]

Exempel 30 vädjar till Sveriges förflutna och exempel 31 till den europeiska historien. Teserna som dessa argument är för är olika: DN5 argumenterar för bättre Sverige för de nyanlända medan DN9 argumenterar för det europeiska genensamma ansvaret över flyktingkrisen. Båda två karakteriserar hur det förflutna har varit, vilket är kännetecknande för precedensfall. Med andra ord baserar sig argumenten på vad man brukat göra. Hur man agerat i det förflutna anses ofta som preferens för nutid. Både exempel 30 och 31 är beskrivande argument. De beskriver alltså det som man brukat göra.

Ethos-appell verkar locka både föreskrivande och beskrivande argument. Å ena sidan kan ethosargument vädja till någon auktoritet som säger vad man ska göra. Å andra

sidan kan t.ex. skriften som hänvisas till påstå någonting på ett beskrivande sätt. Ethosargument utgör därmed en klart mindre grupp än logosargumenten men ethosargumenten är ändå relativt mångsidiga och de syftar till olika typer av auktoriteter.

Pathosargument

Argument som kan kategoriseras att presentera endast pathos-appell är relativt få, nämligen åtta stycken, i materialet. Pathos används dock tillsammans med andra argument (mera om detta senare i texten). Att använda pathos-appell betyder i praktiken att vädja till känslor. Några exempel på detta finns nedan:

Ex.32:

DN13: ARGUMENT: Flyktingarna skulle vara överlyckliga om det var bara en gymnastiksal de förlorat [pathos]

Ex.33:

DN17: ARGUMENT: Någon båt kommer att välta och då kommer vi att få ihjälfrusna kvinnor och barn, men de kommer att fortsätta att komma [pathos]

Text DN13 påstår att svenska barn alldeles bra kan idrotta utomhus när idrottshallen används som flyktingförläggning. Skribenten tar alltså ställning till situationen där idrottshallen har förvandlats till en flyktingförläggning. Förmodligen får argumentet ovan (ex.32) dem som är mot flyktingförläggningar att känna sig skyldiga. Det verkar nämligen falskt att klaga över någon gymnastiksal när svenskarna i allmänhet har det ganska bra jämfört med de som är på flykt. Argumentet lyfter fram även flyktingarnas känslor, dvs. deras sorg över det förlorade hemmet. Denna sorg är avsedd att vädja till läsarens sympati. Sympatin utnyttjas även i exempel 33 som handlar om förslaget att stänga Öresundsbron. Läsaren borde känna sympati för de flyktingar som riskerar sitt liv när de vill komma till Sverige. Ordvalet *ihjälfrusna* tillsammans med *kvinnor* och *barn* (dvs. de som typiskt ses som svaga) väcker obehagliga känslor. Argumentet är också en spekulaton, och med hjälp av denna spekulaton skapar skribenten ett mörkt scenario för framtiden där flyktingar försöker åka till Sverige men de avlider innan de når den svenska marken. Med andra ord handlar påståendet inte om en faktuell händelse med en specifik båt utan är, som sagt, en spekulaton om en obehaglig framtid.

Exempel 32 och 33 visar att även om pathosargument kanske är få kan de vara starka. De är beskrivande och därmed indirekta. De syftar inte till handling direkt eller säger

vad som vore bra. Utgående från dessa två exempel kan man inte generalisera vilken typ av argument pathos-appell särskilt lockar. Däremot kan man konstatera att pathos spelar t.ex. på sympati och utnyttjar känsloladdade ord samt spekulationer.

Flera appellformer i ett argument

Ibland kan ett argument använda fler än en appellform. I materialet från DN var 26 av argument sådana. Det betyder ca 13 %. Olika slags kombinationer förekommer men nästan alltid är logosappell med. Ett fall som redan tangerades ovan är en kombination av logos- och ethosargumenten speciellt ifråga om studier och liknande. Ett sådant argument används exempelvis i text DN1:

Ex. 34:

DN1: ARGUMENT: Forskningsresultat från Danmark visar att invandrares tillit till andra människor stiger kraftigt så att den kommer att ligga närmare de mycket höga danska nivåerna än de länder varifrån man kommit [ethos, logos]

Argumentet i exempel 34 syftar till forskningsresultat vilket tyder på ethosargumentet. Det som kommer efter ”Forskningsresultat från Danmark visar att” representerar en annan appellform. Det handlar om fakta och därför kan detta argumentet klassas också som logosargument. Till sin form är detta argument beskrivande.

Logosargumentet kan även kombineras med pathos. Då vädjar argumentet både till förnuft och till känslor samtidigt. Följande argument är ett exempel på detta:

Ex.35:

DN10: ARGUMENT: Om ens pappa blivit bortrövad och om man inte vet om denne lever, eller om man flytt från tvångsgifte och våldtäkt och dessutom är tonåring (med allt vad det innebär av osäkerhet), ja då behöver man en stabil vuxen som finns där och hjälper till [pathos, logos]

Argumentet i exempel 35 ingår i en text som handlar om god man. Skribenten har varit god man till ensamkommande barn flera år och rekommenderar detta till läsarna också. Det är ett sätt att hjälpa flyktingar och som god man får man också nya perspektiv enligt

skribenten. Argumentet väcker sannolikt sympati eller medlidande i läsaren. Användning av det generiska pronomenet *man* skapar nämligen en identifikation mellan läsare och flyktingbarn. Ett ensamt barn i sig kan väcka dessa känslor med kombinerat med flyktingbakgrunden blir dessa känslor ännu starkare. Skribenten använder även ordet *pappa* som kan tolkas som ett informellt ord som hör till en hemmasfär. Orden *tvångsgifte* och *våldtäkt* är laddade på ett obehagligt sätt. Att ett barn eller en tonåring behöver en vuxen kan ändå tolkas som faktum. Speciellt ett barn som förlorat en förälder och flyr t.ex. från krig behöver stöd. Argumentet utnyttjar alltså effektivt både logos- och pathos-appellen. Detta argument kan även karakteriseras som beskrivande.

Till sist presenteras ett argument som inte är det vanligaste. Detta argument (se exempel 36) använder sig av alla tre appellformerna på samma gång. Detta är inte vanligt i materialet men argumentet i sig är intressant och illustrerar bra hur olika appellformerna kan samverka med varandra. Därför är argumentet värt att presentera:

Ex.36:

DN26: ARGUMENT: I Astrid Lindgrens ”Bröderna Lejonhjärta” förklarar Jonatan för sin lillebror Skorpan varför han är så engagerad och försöker hjälpa dem som hotas och utsätts för våld. ”Om jag inte gör något är jag inte längre en människa, då är jag bara en liten lort.” [ethos pathos, logos]

Argumentet kan kategoriseras som beskrivande argument. Det stödjer tesen att Sverige borde hjälpa flyktingarna. Detta gör argumentet bl.a. genom att vädja till Astrid Lindgrens bok ”Bröderna Lejonhjärta” som kan antas vara bekant för läsarna redan från barndomen. Lindgren som en av Sveriges mest framstående författare tillsammans med sin kända bok utgör en slags auktoritet som vädjar till läsarna. Med andra ord är det frågan om ethos. Att ta fram en känd barnbok som handlar om två föräldrarlösa barn kan även vädja till känslorna. Utöver detta är hjälpan det som aktivt samt Jonatans replik något som väcker sympati. Jonatans replik har ett viktigt budskap som många kan lätt hålla med: att hjälpa andra är viktigt, att avstå från att hjälpa är fegt. Här medverkar logos-appellen och repliken lyckas att vädja till läsarens resonemangsförmåga och känslor. Frasen *en liten lort* kan även roa läsaren och på detta sätt utnyttja pathos-

appellen. Exemplet visar att olika appellformer kan kombineras och skribenten kan vädja till många slags auktoriteter och känslor samt förnuft, också i diskussion om flyktingkrisen.

5.3 Teser i Helsingin Sanomat

I detta avsnitt studeras teser i HS. Som beskrivits i kapitlet 4 Material har jag inte alltid kunnat kopiera teserna direkt från texten men ibland kräver de omarbetning för att kunna vara förståeliga (se bilaga 1). Jag presenterar exempel från materialet på samma sätt som med de svenska exemplen, men eftersom teserna står på finska erbjuder jag min egen svensk översättning i fotnoter. Samma system gäller i analysen av de finska argumenten.

Antalet teser i det finska materialet är 35. Av dessa 35 representerar 19 beskrivande och 14 föreskrivande teser. Endast 2 teser i materialet hör till värderande teser. Beskrivande teser utgör alltså 54 % och föreskrivande 40 % av materialet. De två värderande teserna betyder 6 %, vilket bildar en klar minoritet jämfört med de övriga kategorierna. Oftast har texten en tes, men fem av de finska insändarna innehåller två teser. Dessa kan antingen representera samma eller olika typer av tes. Ett exempel på ett sådant fall är följande:

Ex.37:

HS11: TES 1: Ilmastonmuutos on yksi keskeisimmistä pakolaisvirtaa selittäivistä asioista⁷ [beskrivande]

Ex.38:

HS11: TES 2: Ilmastokokous on tärkeä myös pakolaishysterian kannalta⁸ [beskrivande]

⁷ Klimatförändringen är en av de mest centrala orsakerna till flyktingströmmen.

⁸ Klimatmötet är också viktigt ur flyktingkrisens synvinkel.

I denna text argumenteras det för att klimatmötet i Paris är viktig ur flyktingkrisens synvinkel (ex.38) därför att klimatförändringen är en orsak till krisen (ex.37). Det finns alltså en anknytning mellan teserna. Emellertid läggs de båda fram med egna argument.

Exemplen ovan representerar beskrivande teser som är den största kategorin med över hälften av alla teser i materialet. De beskrivande teserna i materialet varierar mycket ifråga om innehållet, vilket man kan anta på grund av den skala teman som presenterats här. Några ytterligare exempel på de beskrivande teserna i materialet står nedan:

Ex.39:

HS10: TES: Pakolaisia ei voi verrata Karjalan evakkoihin⁹ [beskrivande]

Ex.40:

HS16: TES: Pakolaiskriisi ei ole jakanut Suomea kahtia¹⁰ [beskrivande]

Ex.41:

HS27: TES: Nuoret turvapaikanhakijat tarvitsevat järkevää toimintaa¹¹
[beskrivande]

Dessa teser presenterar sitt budskap som sanningar även om de naturligtvis kan debatteras. Exempel 39 påstår att dagens flyktingar inte kan jämföras med de evakuerade från Karelen. I materialet finns en text (HS13) som argumenterar det motsatta och också använder sig av en beskrivande tes. Tesen i exempel 39 kan tolkas som ett svar till påståendet att flyktingarna kunde jämföras med de karelska evakuerade. På samma sätt fungerar exempel 40 som påstår att krisen inte har delat Finland. Man kan anta att det finns en diskussion om ett tvådelat land och tesen bidrar till denna debatt. Exempel 41 skiljer sig från exempel 39 och 40 på så sätt att det inte tycks vara något svar till tidigare diskussion. Verbet *tarvitsevat* är beskrivande till sin form men med tanke på tesens innehåll kan man konstatera att tesen har föreskrivande element. Tesen uttrycker alltså indirekt vad som borde göras.

⁹ Flyktingarna kan inte jämföras med de evakuerade från Karelen.

¹⁰ Flyktingkrisen har inte delat Finland i två delar.

¹¹ De unga asylsökandena behöver meningsfull verksamhet.

Den näst största kategorin efter beskrivande teser är föreskrivande teser som utgör 40 % av materialet. Här följer några exempel på sådana teser:

Ex.42:

HS15: TES: Maahanmuuttajat tulisi ohjata suomen etäopiskelun pariin heti maahantulon jälkeen¹² [föreskrivande]

Ex.43:

HS21: TES: Polttopulloiskut vastaanottokeskuksiin pitää selvittää¹³ [föreskrivande]

Ex.44:

HS30: TES: Oleskeluluvan saaneet pitäisi asuttaa muuttotappioalueelle¹⁴ [föreskrivande]

De föreskrivande finskspråkiga teserna innehåller ofta ord som *pitää* (ex.43), *pitäisi* (ex.44) och *tulisi* (ex.42). Dessa kan översättas till svenska med ord som *bör*, *måste*, *ska* samt *borde*. I exemplen ovan tas det upp olika typer av sakinnehåll, nämligen språkinlärning, attacker mot flyktingboenden och var flyktingarna borde bo. I materialet finns det inte några typiska teman som skulle locka föreskrivande teser utan teman varierar. HS21 (ex.43) är en reaktion till en nyhet samt en ledare som tidigare publicerats i HS. Skribenten syftar också till medier som berättat att de flesta attackerna inte har utretts. Däremot ingår exempel 42 och 44 inte i texterna som skulle svara på tidigare diskussion.

I detta finskspråkiga material spelar värderande teser en marginell roll. Endast två teser (6 %) tillhör denna kategori. Värderande teser uttrycker vad som är bra eller dåligt. Det följande exemplet demonstrerar något som är dåligt och fel.

¹² Invandrare borde hänvisas till distansstudier i finska direkt efter ankomsten.

¹³ Molotovcocktailattacker mot flyktingförläggningar bör utredas.

¹⁴ De som fått uppehållstillstånd borde bosättas regioner med utflytningsöverskott.

Ex.45:

HS9: TES: On väärin, että (kempeleläis)vanhemmat välittävät lapsilleen kuvaa, että pakolaiset eivät tarvitsisi turvaa¹⁵ [värderande]

Exempel 45 innehåller även en tanke om att föräldrarna förmedlar en vis typ av bild till sina barn. Det centrala är att döma vilket gör att tesen är värderande. Som sagt är denna typ av tes sällsynt i materialet. Det finns inte något tema som vore typiskt för värderande teser. Eftersom värderande teser i det finska materialet är så få är det svårt att generalisera hur värderande teser är i allmänhet i den finska flyktingdiskussionen.

Sakinnehållet varierar i olika typer av teser. Det är inte möjligt att nämna något tema som vore typiskt för någon typ av tes. En del av teserna kan anses som mottelser eller som svar på tidigare diskussion men de flesta är inte det.

5.4 Argument i Helsingin Sanomat

Materialet från HS innehåller 122 argument vilket är mindre än i DN på grund av längd på insändarna. Andelarna av olika typer av argument presenteras i tabellen nedan.

Tabell 4 Olika typer av argument i HS

Logosargument	Ethosargument	Pathosargument
71,33 %	23,33 %	5,33 %

Tabellen visar att logosargumenten bildar en stor majoritet av alla argumenten med drygt sjuttio procent. Som tvåa kommer ethosargument med drygt tjugo procent vilket utgör över en femtedel av argumenten i materialet. Pathosargument spelar en liten roll med ca 5 %. Exempel på argument presenteras i detta avsnitt. Jag analyserar argument

¹⁵ Det är fel att föräldrarna (i Kempele) förmedlar till sina barn en bild av att flyktingarna inte skulle behöva trygghet.

från den största till den minsta gruppen, liksom jag gjorde med det svenskspråkiga materialet, dvs. logos-, ethos- och pathosargumenten. Till sist analyseras hur olika appellformerna kan samverka i ett argument.

Logosargument

På samma sätt som i det svenska materialet utgör logosargumenten den absolut största gruppen också i det finska materialet. Logosargumenten är många, och här presenteras de med hjälp av exemplen. De flesta logosargumenten är ändå sådana som verkar vara fakta även om det inte är säkert. Argumentet alltså framställs som faktum:

Ex.46:

HS9: ARGUMENT: Jokaisella lapsella on oikeus turvaan¹⁶ [logos]

Ex.47:

HS22: ARGUMENT: Polttopulloiskujen tekeminen on tietoista toimintaa, joka tähtää tuhoon ja väkivaltaan¹⁷ [logos]

Ex.48:

HS30: ARGUMENT: Muuttotappioalueella asuminen on edullista¹⁸ [logos]

Argumentet i HS9 (ex.46) talar för barnets rättigheter och påstår att varje barn har rätt till trygghet. Det handlar inte bara om barnets rättigheter utan mänskliga rättigheter vilka många läsare känner till. Argumentet känns vettigt och är också lätt att hålla med. Argumentet i HS22 (ex.47) talar för tesen som påstår att molotovcocktailattacker är terrorism, inte något infall. Argumentet illustrerar vad terrorism är för någonting, och förklaringen att det är medveten verksamhet vars syfte är förstörelse och våld låter förnuftigt. Skribentens definition av terrorism också presenteras som fakta. Samma gäller argumentet i HS30 (ex.48). Argumentet att det är förmånligt att bo i regioner med utflyttningsöverskott verkar sant även om man inte skulle ta reda på det t.ex.

¹⁶ Varje barn har rätt till trygghet.

¹⁷ Att attackera med molotovcocktailar är medveten verksamhet som syftar till förstörelse och våld.

¹⁸ Det är förmånligt att bo i regioner med utflyttningsöverskott.

genom att granska statistiken. Att det är billigt att bo där som många avflyttat är logiskt. Alla dessa tre argument åtminstone verkar logiska och sanna, men det är viktigt att komma ihåg att logosargumenten inte alltid är det. Alla tre exemplen är även beskrivande argument. Ifråga om exempel 47 kan man påstå att argumentet innehåller en värderande aspekt. Förståelse och våld anses nämligen som dåliga.

Det är viktigt att påpeka här att alla logosargumenten inte är logiska eller sanna. Nedan presenteras logosargumenten som är mer tvivelaktiga än några andra argument:

Ex.49:

HS10: ARGUMENT: Karjalaisten sopeutumisessa merkittävintä oli yhteinen kieli, koulutus ja yritteliäisyys. He eivät vähästä valittaneet, vaikka kantaväestö ylenkatsoi, ja iloa riitti jakaa muillekin¹⁹ [logos]

Ex.50:

HS17: ARGUMENT: Poikkeuksellisessa tilanteessa tarvitaan poikkeuksellisia päätöksiä²⁰ [logos]

Argumentet i HS10 (ex.49) ingår i en insändare som påstår att dagens flyktingar inte kan jämföras med de krigstidsevakuerade från Karelen. Det gemensamma språket och eventuellt utbildningen är aspekter som är kanske relativt lätta att acceptera medan företagsamheten hos karelarna är ett mer tvivelaktigt argument. När det lyfts fram att de inte klagade i onödan uppstår frågan om dagens flyktingar gör det och att de vore exempelvis lata. Argumentet kan även kategoriseras som värderande av samma skäl. Enligt skribenten var det nämligen bra att karelare inte klagade. Argumentet är i alla fall formulerat så att det verkar sant. Samma gäller argumentet i HS17 (ex.50). Argumentet ser logiskt ut, men som konstaterats ifråga om de svenska logosargumenten (där två nästan identiska argument presenterats) är argumentet ganska intetsägende. I detta fall stödjer argumentet tesen att den finska regeringens nya säkerhetspolitiska program inte

¹⁹ Det gemensamma språket, utbildningen och företagsamheten var det anmärkningsvärdaste i integrationen av karelarna. De klagade inte i onödan, även om urbefolkningen såg ner på dem, och det fanns glädje att dela till andra.

²⁰ I en extraordinär situation behövs extraordinära beslut.

är sannfinländarnas medietrick utan att programmet syftar till att ta hand om Finlands säkerhet. Argumentet är ganska svävande men det ger ett logiskt intryck. Det kan karakteriseras som beskrivande men det har även en föreskrivande aspekt. Verbet *tarvitaan* hänvisar till vad man behöver göra.

Statistik är något som logosargumenten typiskt vädjar till. Överraskande finns det bara ett par exempel på argument som utnyttjar statistik och siffror. Här är ett exempel:

Ex.51:

HS13: ARGUMENT: Sota-aikana Suomeen sijoitettiin 400 000 evakkoa, nyt kauhistellaan 30 000 pakolaista²¹ [logos, statistik]

I exempel 51 vädjar skribenten till siffror och jämför antalet de evakuerade från Karelen och dagens flyktingar. Tesen i HS13 är att karelarna och flyktingarna kan jämföras eftersom båda grupperna är i nöd och flyr från krig, och alla måste hjälpas. Med siffrorna vill argumentet att bevisa att antalet flyktingar idag inte är så stort och historiskt sett borde det inte vara något problem. Argumentet lyfter fram att man nu *förfasar* sig över en bråkdel av nyanlända, vilket gör argumentet värderande. Skribenten ser alltså detta förfasande som dåligt.

Om logosargumenten som vädjar till statistiken är få är det ännu svårare att hitta andra underkategorier bland argumenten. Det finns ett par argumenten som utnyttjar konkreta exempel samt sådana som hämtar stöd från det förflutna eller från vetenskap. Dessa är emellertid så få att de inte bildar några större grupper. Argumentens innehåll varierar dock men de verkar vara likadna påståenden som de tre första exemplen (ex. 46,47 och 48) presenterats i början av detta avsnitt. De är argument som framställs som fakta utan att syfta till något specifikt t.ex. till studier eller statistik. Så som de svenska logosargumenten tenderar de finska logosargumenten också vara beskrivande. Det finns ändå också värderande argument samt tecken på föreskrivande aspekter.

²¹ Under kriget bosattes 400 000 evakuerade till Finland, nu förfasar man sig över 30 000 flyktingar.

Ethosargument

Ungefär en femtedel av argumenten i materialet är ethosargumenten. Dessa är relativt lätta att dela in i mindre kategorier. Majoriteten av ethosargumenten grundar sig på olika titlar och yrkesbeteckningar vilka signalerar författarens ethos. Dessutom uttrycker författarna sin expertis genom att syfta till sin erfarenhet eller till och med till sitt ursprung i själva texten. Andra slags auktoriteter finns det också, och författarna vädjar till olika institutioner.

Som konstaterat är titlar och yrkesbeteckningar vanliga i materialet. Dessa beteckningar står efter skribentens namn i slutet av texterna. Några exempel på dessa nedan:

Ex.52:

Tutkijatohtori, Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulu (HS11), kansanedustaja (ps) (HS17), vastaanottokeskuksen työntekijä (HS19), tohtorikandidaatti, maahanmuuttoasiantuntija ja kouluttaja (HS24), oikeustieteen tohtori (HS29), varatuomari, tietokirjailija (HS30)²²

Titlarna på listan i exempel 52 varierar från doktor till anställd på en flyktingförläggning. Gemensamt är dock att alla dessa titlar vill övertyga. En vicehäradshövding har rättvetenskaplig kännedom medan riksdagsledamot betraktar temat från politikens synvinkel. Titlarna som används för att övertyga är ofta från vetenskapens och politikens områden. Bland titlar som inte ingår i exemplet är studenter samt partiordförande. En text är nämligen författat av alla riksdagspartiernas ordförande.

Titlarna som presenterats ger ett övertygande intryck eftersom bakom titeln finns expertis och erfarenhet. Skribenten kan också lämna bort titeln och uttrycka sin kännedom och erfarenhet på något sätt i texten. Detta gör skribenten i text HS1:

²² Forskardoktor, handelshögskolan vid Aalto universitet (HS11), riksdagsledamot (sannf.) (HS17), anställd på flyktingförläggning (HS19), doktorand, immigrationsexpert och utbildare (HS24), juris doktor (HS29), vicehäradshövding, faktaboksförfattare (HS30)

Ex.53:

HS1: ARGUMENT: Monet meistä, jotka olimme maahanmuuttajatyössä 1990-luvulla ja sen jälkeen, ja monet, jotka tulimme kauan sitten Suomeen asumaan, tiedämme, mitä kotoutuminen vaatii²³ [ethos, erfarenhet]

Texten handlar om integrationen och påstår att integrationsprocessen är lång och svår. Argumentet (ex.53) stödjer detta genom att visa att skribenten är sakkunnig eftersom han har arbetat med integrationen. Skribenten hör till en grupp eftersom han använder ordet *oss* (fi. *meistä*). Första person plural syns också i de finska verbformerna. Ethos riktar sig alltså till skribenten och hans kolleger. Exempel 53 kan karakteriseras också som beskrivande argument.

Inte bara erfarenhet utan också ursprung används som ethosargument. Att vädja till ursprunget liknar fallet där erfarenheten står i fokus. Ethosargumentet som vädjar till ursprunget kan hålla sig gömt mellan raderna eller det kan uttrycka sig explicit. Det finns ett par exempel på ett sådant argument. Här ett av dem:

Ex.54:

HS4: ARGUMENT: Me syyrialaiset – kristityt, muslimit, druusit ja niin edelleen – emme halua mitään muuta kuin rauhallisen turvapaikan²⁴ [logos, ethos (ursprung), pathos]

Skribenten inkluderar sig själv i syrier och fungerar som syriernas förespråkare. Eftersom skribenten härstammar från Syrien vet han hurdana syrierna är. Detta är tankegången bakom argumentet. Argumentet (ex.54) använder sig av logos och pathos också – en fristad är säkert det som de som är på flykt vill ha och argumentet väcker troligen även sympati i läsarna. Till sin form är argumentet beskrivande. Skribenten säger nämligen inte direkt ”ge oss en fristad”.

²³ Många av oss som jobbat med invandringen på 1990-talet och framåt samt många som kom till Finland längesedan vet vad integrationen kräver.

²⁴ Vi syrier – kristna, muslimer, druser och så vidare – vill inget annat än en lugn fristad.

Utöver det syriska ursprunget lyfts även det karelska ursprunget i en text (HS12) där författaren nämner att hans pappa är av karelsk släkt. Strategin att vädja till ursprunget kan sägas vara relativt marginell.

Ethosargumenten hänvisar ofta till olika institutioner. Exempel på detta finns också i det finska materialet:

Ex.55:

HS30: ARGUMENT: Sisäministeriö onkin esittänyt toiveen, että muuttotappioalueille asutetut turvapaikansaajat pyrkisivät kotoutumaan nykyisille paikkakunnilleen eivätkä ryhtyisi muuttamaan kaupunkeihin²⁵
[ethos, institution]

Institutionen som nämns i exempel 55 är inrikesministeriet som är av samma åsikt som skribenten. Textens tes nämligen är att flyktingarna borde stanna i kommuner drabbats av utflyttningsöverskott. Inrikesministeriet som statligt organ väcker kanske respekt och tillit hos läsarna. I ministeriet arbetar ju tjänstemän som är experter inom sin bransch. En ytterligare institution som hänvisas till i materialet är medier. Att hänvisa till institutioner tycks inte heller vara en särskild populär strategi.

Ethosargumenten kan innebära att syfta till skrifter. I materialet syftas det relativt många gånger till en särskild typ av skrift, nämligen lagtext. Dessa används även av författarna som inte är (enligt det som de skrivit) experter på juridik. Ethosargument som hänvisar till lagtexter är ofta delvis också logosargument. Lagarna i Finland är (åtminstone mestadels) förnuftiga och de flesta accepterar dem. Ett par exempel:

Ex.56:

HS20: ARGUMENT: Maahanmuuttoviraston on lain mukaan kilpailutettava ostopalvelusopimukset²⁶ [logos, ethos (lag)]

²⁵ Inrikesministeriet har önskat att de flyktingar som bosatts i regioner med utflyttningsöverskott skulle försöka att stanna i nuvarande orter och skulle inte flytta till städer.

²⁶ Enligt lagen ska migrationsverket konkurrensutsätta köptjänstavtal.

Ex.57:

HS24: ARGUMENT: Omankädenoikeus ei ole lain mukaan sallittua demokraattisissa oikeusvaltioissa, joihin Suomikin kuuluu²⁷ [logos, ethos (lag)]

Tesen i HS20 kräver att man inte ska acceptera vanskötsel i flyktingförläggningar. Ethosargumentet i HS20 (ex.56) väddar till lagen men själva innehållet, dvs. vad själva lagen innehåller, är ett logosargument. Lagen säger nämligen att köptjänstavtal skall konkurrensutsättas. Det är inte lätt att avgöra om argumentet är beskrivande eller föreskrivande. Å ena sidan beskriver argumentet lagen, alltså ett sakförhållande, och det skulle därmed kunna tolkas som beskrivande argument. Å andra sidan kan man säga att argumentet är föreskrivande eftersom det uttrycker vad som ska göras enligt lagen. Det är ändå inte läsaren utan migrationsverket som borde agera på ett visst sätt. Argumentet i HS24 (ex.57) är också en kombination av ett ethosargument som väddar till lagen och ett logosargument som är lagens innehåll. Tesen i text HS24 påstår att självtagen rätt, exempelvis i form av medborgargarde, inte är ett alternativ. I argumentet hänvisar skribenten till lagen som förbjuder självtagen rätt. Detta argument är beskrivande, och det beskriver vad som är tillåtet.

Den sista typen av ethosargumenten som tas upp är precedensfall. Kanske överraskande används precedensfall nästan inte alls i den finska diskussionen. Det finns bara ett tydligt exempel på precedensfall i materialet:

Ex.58:

HS5: ARGUMENT: Aiemminkaan rauhaa ei ole saatu sopimalla, vaan pakottamalla²⁸ [ethos, precedensfall]

Argumentet i exempel 58 påstår att man inte kunnat sluta fred tidigare i historien utan freden har uppnåtts genom att tvinga parterna till freden. Med andra ord förklarar författaren vad man brukat göra, vilket är idén bakom precedensfall. Argumentet kan

²⁷ Enligt lagen är självtagen rätt inte tillåten i demokratiska rättstaten som även Finland tillhör.

²⁸ Man har inte tidigare fått fred med hjälp av avtal utan man har tvungits till freden.

kategoriseras som beskrivande eftersom det pekar på ett sakförhållande. Förutom detta argument används precedensfall inte som argument i det finska materialet.

Enligt denna analys tenderar ethosargumenten vara beskrivande. Även om ethosargumenten inte utgör någon stor grupp i det finska materialet är strategierna som de använder många. Med andra ord syftar de till olika typer av auktoriteter, t.ex. till olika institutioner samt till lagtext.

Pathosargument

Det finns inga argument i det finskspråkiga materialet som skulle använda sig endast av pathosappell. Eftersom jag vill analysera också pathosargumenten separat utan att analysera kombinationen av olika appellformerna tar jag här upp några exempel som utnyttjar också andra appellformen. Pathosappellen står ändå i fokus i detta avsnitt. Ett par exempel nedan:

Ex.59:

HS7: ARGUMENT: Jos pakolaisia ei oteta vastaan, he jäävät pakolaisleireille, jossa ei ole mahdollisuutta ihmisarvoiseen ja arvokkaaseen elämään ja he saattavat päätyä epätoivoisiin tekoihin²⁹
[logos, pathos]

Ex.60:

HS22: ARGUMENT: Iskujen tarkoitus on aiheuttaa kärsimystä niiden kohteille³⁰ [logos, pathos]

Text HS7 påstår att samhällets hållbarhet inte är ett hållbart skäl att vara emot invandringen. Argumentet i exempel 59 vädjar till förnuft men det vill också övertyga genom att vädja till läsarens känslor. Att någon inte har möjligheten till ett människovärdigt liv är ett argument som är avsett för att väcka sympati hos mottagaren. Detta gäller även slutdelen av argumentet där det hänvisas till desperata åtgärder. Vad

²⁹ Om flyktingar inte tas emot stannar de i flyktingläger där det inte finns möjligheten till ett människovärdigt och värdefullt liv, och de kan vidta desperata åtgärder.

³⁰ Syftet med attacker är att förorsaka lidande till deras offer.

det sedan innebär lämnar skribenten åt läsarens fantasi. I alla fall är desperata åtgärder något som man inte skulle önska till någon. Till liknande känslor vädjar även argumentet i exempel 60. Text HS22 handlar om molotovcocktailattacker mot flyktingförläggningar och den hävdar att dessa attacker är attentat och terrorism. Argumentet tar upp flyktingarnas lidande, och läsaren borde känna sympati för flyktingarna. Sympatin är alltså central i båda argumenten. Sättet att vädja till sådana känslor är att nämna flyktingarnas lidande och den desperata situationen. Argumenten är liknande även på så sätt att de kan karakteriseras både som beskrivande och som värderande. Detta anknytar sig eventuellt till appellformerna: båda argumenten representerar logos- och pathosargument. Å ena sidan beskriver exempel 59 en situation och exempel 60 ett syfte men de värderar också. Lidande och desperata åtgärder är nämligen något dåligt.

Pathosargumenten är få i materialet och det är svårt att generalisera hurdana de är. På grund av analysen ovan kan det ändå konstateras att ett sätt att utnyttja pathos-appell är att vädja till läsarens sympati.

Flera appellformer i ett argument

I det föregående avsnittet presenterades två argument som utnyttjade både logos- och pathosappellen, men analysen koncentrerade sig på pathos. I detta avsnitt studeras kombinationer av olika appellformer, dvs. hur de samverkar. Argumenten som använder sig av två eller tre appellformer är 25 i det finska materialet, vilket betyder ca 20 % av alla argumenten. Här är två argument som utnyttjar två appellformer:

Ex.61:

HS6: ARGUMENT: Pakolaisuuden syyt ovat sodissa ja kriiseissä. Pitkään jatkuneet väkivalta, terrori ja sota muun muassa Syyriassa, Irakissa,

Afganistanissa ja Somaliassa ovat ajaneet ihmiset pakenemaan kodeistaan³¹ [logos, pathos]

Ex.62:

HS28: ARGUMENT: Työn on todettu edistävän kielitaitoa ja kotoutumista³² [logos, ethos]

Text HS6 poängterar att finländarna borde glömma fördomar om flyktingar och anpassa sig till situationen samt att de borde förstå att Finland inte tar emot flyktingarna ”på skoj” utan därför att flyktingarna är i en verklig nöd. Exempelargument 61 talar för denna tes genom att konstatera faktumet att orsakerna till flyktingkrisen ligger i krig och kriser. Denna del av argument kan klassas som logosargument. I slutet av argumentet sägs det att människorna har varit tvungna att lämna sina hem. Här är det frågan om pathos-appell. Hemmet är en viktig plats för alla. Det är inte bara en plats där man bor utan det handlar också om familj och själva ordet skapar positiva associationer. Meningen skulle låta litet annorlunda om ordet *hem* byttes till *lägenhet* eller *hus*. Någon som har varit tvungen att lämna sitt hem får mycket sannolikt läsarens sympati.

Exempel 62 från HS28 innehåller både logos och ethos. Ethosappellen är inbäddad i en detalj i meningen. Denna detalj är frasen *on todettu* (sv. *det har konstaterats*). Det sägs inte vem som har konstaterat, men det hänvisas till någon person, institution eller skrift. Detta är kännetecknande för ethosargument. Annars kan argumentet karakteriseras som logosargument. Att arbetet skulle främja språkkunskaper och integration låter logiskt. När man arbetar har man ofta språklig kontakt med andra människor och man lär sig känna kulturen vilket främjar integrationen. Både exempel 61 och 62 är beskrivande.

³¹ Orsakerna till flyktingsituationen ligger i krig och kriser. Våld, terror och krig som pågått länge bl.a. i Syrien, Irak, Afghanistan och Somalia har tvungit människor att fly från sina hem.

³² Det har konstaterats att arbetet främjar språkkunskaper och integration.

Som sista argumentexempel presenteras ett argument från HS18 som drar nytta av alla tre appellformerna:

Ex.63:

HS18: Ulkoiluttaessani koiraani eräänä aamuna törmäsin arkipäivän rasismiin, joka ei yllättänyt mutta pysäytti. Bussipysäkin pleksiin oli kirjoitettu näytävästi: ”Iltaa Vantaa – somalit helvettiin”³³ [logos, ethos, pathos]

Texten, som argumentet i exempel 63 ingår i, hävdar att hatprat har blivit öppet och acceptabelt och att denna utveckling borde stoppas. Argumentet stödjer tesen för det första genom att vädja till författarens personliga erfarenhet. För det andra låter denna erfarenhet sann. Den är också ett exempel på hur rasism syns i samhället. Dessa aspekter tyder på logosargument. För det tredje är skribenten (och eventuellt också läsaren) upprörd över vad som skrivits på hållplatsens plexiglas. Exemplet syftar till att chockera läsaren. Innehållet på texten på glaset är ju mycket kraftigt uttryckt. Kombinationen av logos, ethos och pathos utgör ett argument som väddar till läsaren på åtskilliga sätt. I argumentet *beskriver* författaren sin erfarenhet men han uttrycker en inställning. Han var nämligen upprörd av texten som han värderar som dålig. Därmed kan man påstå att argumentet har både beskrivande och värderande element.

5.5 Koppling mellan teser och argument i DN och i HS

Analysen av teser och argument i DN och i HS visar att de följer samma trend när det gäller storleksordningen av olika typer av teser och argument. När man tittar på kopplingen mellan teser och argument i tidningarna hittar man ändå inget tydligt mönster. Ingen form av tes tycks alltså särskilt locka någon viss appellform till sig. Logosargumenten utgör majoriteten för alla typer av teser, dvs. för beskrivande, föreskrivande och värderande teser. Endast värderande teser verkar ha lite fler ethos-

³³ En morgon när jag var ute och rastade min hund stötte jag på vardagens rasism som inte överraskade men som skakade. Någon hade skrivit på bushållplatsens plexiglas stort: ”God kväll Vanda – somalierna, dra åt helvete”.

och pathosargument än beskrivande och föreskrivande teser, speciellt i DN. Något klart samband mellan olika typer av teser och appellformerna finns det ändå inte.

Det är också svårt att se ett tydligt samband mellan olika typer av teser samt olika typer av argument när man kategoriserar dessa enligt indelningen beskrivande, föreskrivande och värderande argument, även om det finns några tecken på att materialet eventuellt följer detta mönster. En tabell över ett teoretiskt samband mellan teser och argument presenterades i tabell 1 (s.12). Enligt tabellen tar beskrivande teser endast beskrivande argument. På grund av min analys tycks det finnas ett samband mellan logosargumenten och beskrivande argument eftersom de flesta logosargumenten i exemplen är beskrivande. Den stora frekvensen av beskrivande teser och logosargumenten (som alltså oftast tycks vara beskrivande) tyder på att mitt material skulle följa mönstret i tabell 1 när det gäller beskrivande teser och beskrivande argument. Mellan andra typer av teser och beskrivande, föreskrivande och värderande argument är det svårare att se något samband eftersom de är färre. Jag har inte heller gjort en kvantitativ analys när det gäller beskrivande, föreskrivande och värderande argument.

För att ta mer reda på kopplingen mellan olika typer av teser och olika typer av argument i materialet skulle det krävas en annan typ av analys där man koncentrerar sig på varje text som enhet i stället för att koncentrera sig på kategoriseringen av teser och argument i hela materialet³⁴. Man kunde alltså studera kopplingen mellan teser och argument i stället för att ta reda på olika typer av teser och argument som överhuvudtaget förekommer i materialet. Denna översikt över kopplingen mellan teser och argument visar bara att alla typer av teser tar logosargumenten till sig i materialet, men något annat är det svårt att konstatera. Eftersom logosargumenten oftast verkar vara beskrivande och de utgör en majoritet (på samma sätt som beskrivande teser) är det möjligt att materialet följer mönstret presenterats i tabell 1 när det gäller beskrivande teser och argument.

³⁴När man kategoriserar teser enligt indelningen beskrivande, föreskrivande och värderande och argument enligt appellformerna.

6 Avslutning

Som avslutning till den här avhandlingen kommer jag att sammanfatta resultaten av analysen och besvara mina forskningsfrågor, resonera om avhandlingens genomförande, tolka resultaten, dra slutsatser samt relatera resultaten till litteraturen presenterad i den teoretiska referensramen. Efter denna diskussion funderar jag på teman för vidare forskning.

Syftet med denna avhandling var att redogöra för vilka skillnader i argumentation det eventuellt finns mellan de finska och de svenska insändare som behandlar temat flyktingkris. Mina forskningsfrågor handlade för det första om argumentationen, särskilt teser och argument, och för det andra de eventuella skillnaderna mellan det finska och det svenska sättet att argumentera. Den teoretiska referensramen för denna avhandling består av argumentationsteori och kontrastiv retorik. Argumentationsteorin erbjöd begrepp som utnyttjades även i analysen av materialet. De mest centrala begreppen i denna avhandling visade sig vara tes och argument samt deras underkategorier: för teser (och argument) beskrivande, föreskrivande och värderande och för argument logos-, ethos- och pathosargument. Den kontrastiva retoriken gav bakgrund till den här sortens jämförande studie.

Materialet består av 62 insändare varav 30 är från Helsingin Sanomat och 32 från Dagens Nyheter, och alla insändarna behandlar temat flyktingkris. Som analysmetod använde jag argumentationsanalys vilket betydde i praktiken att jag letade efter teser och argument i texterna och kategoriserade dem enligt kategorierna nämnts ovan. I detta avsnitt sammanfattar och jämför jag resultat mellan de två tidningarna.

Den första forskningsfrågan handlade om olika typer av teser och argumentet. Resultatet visar att beskrivande teser och logosargumenten utgör de största kategorierna. Föreskrivande teser kommer som tvåa och värderande teser utgör en klar minoritet. Ethos- och pathosargumenten var betydligt färre än logosargumenten i insändarna. Den andra forskningsfrågan gällde skillnader mellan det finska och det svenska sättet att argumentera. Analysen visar att argumentationen i de finska och svenska insändarna är likadan i vissa avseenden. Likheter finns t.ex. i frekvensen av olika typer av teser och

argument. Som redan konstaterats var beskrivande teser samt logosargumenten de vanligaste typerna i båda tidningarna. Det finns emellertid också skillnader. I HS var föreskrivande teser betydligt mer typiska än i DN. Även ethosargumenten användes lite oftare i HS än i DN. I båda tidningarna användes pathosappellen sällan, något oftare i de svenska insändarna än i de finska. Resultatet kommenteras mer detaljerat nedan.

Både de svenska och finska insändarna lyfter fram teman mångsidigt. Integration är ett stort tema som behandlas på båda sidor av Östersjön ur åtskilliga synvinklar. Speciellt i Finland men också i en viss mån i Sverige behandlas flyktingförläggningar samt attacker mot dem. Det finns också landsspecifika frågor. I Sverige diskuteras id-kontrollerna på Öresundsbron medan i Finland debatteras om dagens flyktingar kan jämföras med krigstidens evakuerade karelare. I ljuset av materialet kan därmed påstås att temana kring flyktingkrisen är dels lika och dels olika i respektive länder.

I analysen av teser kategoriserades teser till tre olika kategorier: beskrivande, föreskrivande och värderande teser. I både DN och HS är tendensen likandan ifråga om kategoriernas storleksordning, vilket tabellen nedan visar.

Tabell 5 Olika typer av teser i DN och i HS

	Beskrivande	Föreskrivande	Värderande
Dagens Nyheter	63 %	28 %	9 %
Helsingin Sanomat	54 %	40 %	6 %

Enligt tabell 5 utgör beskrivande teser den största, föreskrivande den näst största och värderande den minsta gruppen i både finska och svenska insändarna. Även om tendensen är liknande, finns det också skillnader. Skillnaden är skönjbar när man jämför procentandelarna i beskrivande och föreskrivande teser i de två tidningarna. I DN är beskrivande teser 35 procentenheter större än föreskrivande teser. I HS är skillnaden mindre, den är nämligen 14 procentenheter. Föreskrivande teser är inte bara vanligare i HS än i DN utan också jämbördigare med beskrivande teser. Värderande teser utgör en

liten minoritet i båda tidningarna. Här måste emellertid påpekas att materialet från DN är något större och resulterade i fler teser än HS. I DN är teserna sammanlagt 43 och i HS 35. Dessa antal anser jag vara tillräckligt stora för denna sort av analys.

I samband med analysen av teserna konstaterades att en text kan innehålla flera teser. I mitt material är det frågan om två till tre teser, och texter med flera teser bildar en minoritet både i det svenska och i det finska materialet. Oftast har insändare alltså en tes i båda länderna. Exempel på olika typer av teser angavs i analysen. De tre kategorierna är ganska klart avgränsade och kategoriseringen är relativt enkelt. På grund av detta finns det egentligen inga kvalitativa skillnader mellan de finska och de svenska teserna. Det kvantitativa resultatet ifråga om teserna är viktigare med tanke på forskningsfrågan (1) som frågar vilka typer av teser (beskrivande föreskrivande, värderande) insändarna innehåller.

Utöver teserna studerades även argumenten i materialet. Argumenten delades in i tre kategorier: logos-, ethos- och pathosargumenten. I DN är argumenten fler, sammanlagt 202 medan HS har 122. Skillnaden beror på mängden av och längden på texterna. Insändare som publicerats i *DN Debatt* är betydligt längre än insändare i HS.

Tabell 6 Olika typer av argument i DN och i HS

	Logosargument	Ethosargument	Pathosargument
Dagens Nyheter	76 %	16 %	8 %
Helsingin Sanomat	71,33 %	23,33 %	5,33 %

Tabell 6 visar att logosargument utgör den absolut mest frekventa typen av argument. Logosargumentens andel i båda tidningarna är över 70 procent, och skillnaden mellan DN och HS är ca 5 procentenheter. Ethosargument kommer som tvåa både i finska och svenska tidningarna men skillnaden mellan deras andelar är större än ifråga om logosargumenten. I HS är ethosargument nämligen vanligare än i DN och skillnaden mellan andelarna i finska och svenska ethosargumenten är 7,33 procentenheter.

Pathosargumenten utgör bara 8 % av alla argumenten i hela svenska materialet. I HS används pathosargumenten ännu mindre. De utgör nämligen bara 5,33 % av argumenten.

Oftast använder sig ett argument en appellform men det är möjligt att utnyttja flera. Dessa analyserades också och exemplen presenterats demonstrerar hur appellformerna kan samverka inom ett argument. I materialet från DN är 13 % av alla argumenten sådana som använder sig av två eller tre appellformer. Den motsvarande siffran för HS är 20 %. Att samtidigt vädja till olika aspekter tycks därmed vara vanligare i det finska materialet än i det svenska.

Iakttagelserna ovan gäller den kvantitativa delen av analysen. Argumenten analyserades också kvalitativt och olika slags argument illustrerades med exemplen från materialet. Som påpekat tidigare utgör logosargumenten den största gruppen både i DN och i HS. Eftersom gruppen är så stor strävade jag efter att hitta några underkategorier. Denna uppgift visade sig vara litet svår ifråga om HS medan bland materialet i DN var det lättare att hitta underkategorier. Alla argumenten ingår emellertid inte i någon kategori, och syftet med underkategorier var att visa konkret hurdana argument som används, inte att tvinga varje argument till någon underkategori. De flesta logosargumenten både i DN och i HS är sådana som verkar som fakta eller sanningar. De är s.k. sakargument, men de hänvisar inte t.ex. till statistik eller till studier. Dessa argument ser logiska ut, även om de inte nödvändigtvis är logiska eller inte ens sanna. I samband med logosargumenten från HS presenterades även några tvivelaktiga logosargument. De verkar logiska men en närmare granskning visar att de inte är det eller att de åtminstone kan ifrågasättas relativt lätt. Utöver dessa argument presenterades även logosargument som hänvisar till statistik i analysen av argument i HS. Andra underkategorier ifråga om logosargumenten i HS kunde inte bildas. Däremot i DN fanns det flera underkategorier. Att hänvisa till statistiken, vilket är relativt sällsynt i HS, är vanligt i DN. Dessutom hänvisade skribenterna i DN till studier eller rapporter och använde exempel och liknelser för att demonstrera sin ståndpunkt.

Ethosargumenten var den näst största typen av argument efter logosargumenten både i DN och i HS. Delvis finns det liknande ethosargument i tidningarna men de har även

några särdrag som inte är lika vanliga i den andra tidningen. Titlar, som kan vara t.ex. yrkesbeteckningar eller lärdomsgrader, är typiska i DN och i HS, och de används för att övertyga läsaren med författarens expertis inom något område. I DN används titlar i regel alltid i samband med texter publicerade i *DN Debatt* medan i *Skriv i DN* är titlar sällsyntare. På grund av denna indelning ligger betoningen på politikens och vetenskapens områden. I HS används titlarna ofta, och de är av olika slag. Såsom i DN finns det också politiker och forskare bland skribenter men också andra yrken, t.ex. sådana som jobbar med flyktingar. I båda tidningar används också författarens erfarenhet som ethosargument. I dessa fall är det frågan om personlig erfarenhet som på något sätt är relaterad till tesen och stödjer den. I HS finns det även ett par exempel på ursprung som ethosargument som är litet besläktad med erfarenhet. Skribenten kan t.ex. vädja till sitt ursprung och påstå att hen vet på grund av sitt ursprung att tesen stämmer. Ethosargumenten kan dock också hänvisa till någon annan person än författaren själv, till någon institution eller till skrifter. Exempel på alla dessa presenteras i analysen av ethosargument i DN. I samband med analysen av ethosargumenten i HS konstaterades att argument som hänvisar till institutioner finns i det finska materialet men att de inte är särskilt många. Exempelen på argument som hänvisar till någon annan person finns inte i HS men flera hänvisningar till skrifter, och speciellt till lag, finns. Hänvisningar till lagtext används inte i de svenska insändarna, åtminstone inte explicit. Argumentens innehåll kan överensstämma med lagen men det inte hänvisas till lagen explicit i texten. Som sista typ av ethosargument presenterades precedensfall som var vanligare i det svenska materialet än i det finska. I DN finns det nämligen flera exempel på precedensfall medan i HS finns det kanske överraskande endast ett tydligt precedensfall som hänvisar till vad man brukat göra.

Pathosargument används minst i DN och i HS jämfört med de övriga argumenten. Eftersom gruppen är relativt liten har jag inte skapat några underkategorier utan jag har bara analyserat hur pathosargumenten vädjar till känslor med hjälp av några exempel. Själva innehållet är naturligtvis viktigt i argumentet men också ordval kan påverka läsarens reaktion. Ofta försöker skribenten att vädja till läsarens sympati. Exempel på detta finns i båda tidningarna. En skillnad mellan DN och HS är att insändare i DN

använder sig av renodlade pathosargumenten medan pathosargumenten i HS utnyttjar alltid också någon annan appellform.

Till slut i analysen behandlades argument som använder sig av två eller tre appellformer. Sådana argument finns i båda tidningarna, men fler i HS som visats ovan. Meningen med exempel på argument med flera appellformer var att visa att sådana finns. Någon skillnad i kombinationerna av appellformerna mellan de finska och de svenska argumenten finns inte.

Bilden av olika typer av argument nyanserades med hjälp av en kvalitativ analys där indelningen beskrivande, föreskrivande och värderande argument stod i fokus. Logosargumenten i DN verkar vara beskrivande för det mesta. Logosargumenten i HS är också oftast beskrivande men det finns också värderande argument. Ethosargumenten i både DN och HS är beskrivande eller föreskrivande. De få pathosargumenten i materialet verkar vara beskrivande. I pathosargumenten i HS finns det även några värderande element.

Både den kvalitativa och kvantitativa analysen av materialet visar att det finns både likheter och skillnader i argumentationen i insändarna i de två tidningarna. Tendensen ifråga om storleksordningen av tesernas och argumentens kategorier är likadan men några skillnader finns det också. Den kvalitativa analysen visar också att även om storleksordningen av kategorierna är samma kan argumentens sätt att övertyga variera.

6.1 Diskussion

Ett tema som tangerades i inledningen är tidningarnas roll i samhället. Det konstaterades att insändarna är en av de mest lästa delarna i tidningarna (Jaakkola 2013: 268) samt att insändarna är utvalda av texter som skickats till redaktionen. Antagandet att insändarna skulle vara mer genomtänkta än texter på ett internetforum tycks stämma i ljuset av mitt material. Alla texterna innehåller argument och de (även om de inte skulle vara sanna) verkar sakliga. Det finns ingen text som skulle ha en mycket negativ inställning till flyktingarna utan skribenter snarare koncentrerar sig på att hitta lösningar till krisens

hantering. Tidningen fungerar här naturligtvis som portvaktare och den får inte t.ex. sprida rasistiska kommentarer.

Syftet med den här avhandlingen var inte att betrakta teman i insändarna närmare. Även om argumentationen står i fokus är det viktigt att påpeka att aspekter av många slag togs upp i insändarna. Argumentationsanalys som metod visade sig att fungera relativt bra men helt oproblematiskt är metoden inte. Min modell innebar att identifiera teserna samt argumenten i texterna och kategorisera dem.

I teorin presenterades Hellspongs och Björnsson med fleras definitioner av tesen som jag försökte följa vid identifikation av teserna. Hellspongs (2011:194) definition av tesen som huvudtanke i texten är något lösare än den i Björnsson med flera. Den konstaterar att andra påståenden i texten är avsedda att bekräfta tesen och att tesen inte styrker eller försvagar något annat påstående i texten (Björnsson et al. 1994:19). Jag följde den först nämnda principen men var tvungen att vika från den senare. Ibland styrker sidotesen huvudtesen i mitt material. Möjligt skulle det kanske ha varit att välja en tes och sedan ha långa argumentkedjor. Till mina syften passade emellertid en relativt enkel modell där jag letar efter argument för en tes. Att teserna var kopplade till varandra ansåg jag inte vara något problem.

Att identifiera argumenten i texterna med hjälp av kodning fungerade bra när en mening bildar ett argument. Som påpekats kan påståenden i texten vara också underförstådda (Björnsson et al. 1994:15–16), vilket gjorde analysarbetet mer komplicerat. I dessa fall formulerade jag argumenten med egna ord baserat på min egen tolkning av texten (se bilaga 1). Egen tolkning spelar en stor roll även i kategoriseringen av argumenten. Ibland var det svårt att avgöra vilken eller vilka appellformer argumentet använder sig av. Jag har strävat efter en konsekvent och logisk fördelning och underkategorier som jag bildat hjälpte att kategorisera liknande argument till samma kategori med varandra. I samband med exemplen i analysen har jag även förklarat hur jag tolkar att ett argument utnyttjar någon eller några appellformer.

Som sagt kategoriserades teser till tre olika kategorier, och beskrivande teser utgör den största gruppen i båda tidningarna. Beskrivande teser skildras som den mest indirekta

typen av tes som påstår att något är sant (Hellspong 2011:195). Att uttrycka sin åsikt indirekt skapar eventuellt en diplomatisk bild av skribenten som inte dikterar vad som ska göras även om att påstå att någonting är sant är rakt i sig. Ännu mer direkta är ändå föreskrivande teser som användes speciellt i HS. Direktheten hos dessa teser överensstämmer med rättframhet och ärligheten som nämns i litteraturen som typiska drag till finländare – ärlighet är dock ett drag som ansågs karakterisera även svenskarna (Ekwall & Karlsson 1999:23). I detta fall får stereotypin stöd från materialet.

I avhandlingens teoridelen diskuterades argument och vilken appellform som väger tyngst i en argumentation. Ett entydigt svar finns det inte, och alla appellformerna har sina viktiga mål i argumentationen. I mitt material både från DN och HS dominerar logosargument. Logosargumentens popularitet tyder på att de är viktiga, kanske till och med den viktigaste appellformen, även om de andra appellformerna inte heller är betydelselösa. De andra appellformerna kan också stödja och samverka med logos som visats t.ex. ifråga om logos- och ethosappellens samspel när det gäller hänvisningar till studier eller lag.

När olika typer av argument behandlades ur olika kulturernas synvinkel i teoridelen konstaterades att skribentorienterade kulturer favoriserar logosargument och att logosargumenten anses vara den mest övertygande typen av argument (McCool 2009:7). Den finska och den svenska skrivkulturen kan karakteriseras som skribentorienterade kulturer enligt beskrivningen som angivits i teorin (McCool 2009: 2)³⁵. Detta stödjer även den här avhandlingens resultat. Mitt finsk-svenska material representerar alltså skribentorienterade kulturer som favoriserar logosargumenten, vilket syns i mitt material.

Vid behandling av olika typer av argument konstaterades även att ethosargumentet är den centralaste i argumentationen enligt många retorikforskare eftersom ethos utgör en botten till en argumentation (Mral 2000: 154). Bottnen betyder att det är svårt för skribenten att övertyga utan lyfta fram sin trovärdighet. Konkret syntes detta i materialet

³⁵ Litteraturen nämner inte explicit om dessa kulturer hör till skribentorienterade kulturer.

i form av olika titlar som användes i båda tidningar. Ethos presenterades också vara central i kulturer med stor maktdistans (McCool 2009:7). Finland och Sverige tillhör inte länder med stor maktdistans och därför är det ingen överraskning att ethosargumenten inte utgör den största kategorin. Emellertid finns det en skillnad mellan popularitet av ethosargumenten i DN och i HS. I det senare är ethosargumenten vanligare än i det första. Av hävd påstås det att finländare är ett auktoritetstroende folk, och auktoritetstroendet skulle gå hand i hand med favorisering av ethosargumenten som just vädjar till olika slags auktoriteter. Denna slutsats kan emellertid vara långsökt, speciellt när skillnaden till svenska texter inte är så markant.

Även om ethosargumenten användes mer i de finska insändarna än i de svenska var precedensfall vanligare i DN än i HS. I litteraturen nämndes att precedensfall är typiska i konservativa perioder (Hellspång 2011: 230–231). Därför är det kanske överraskande att precedensfall var bara ett i det finska materialet. Nu talas det nämligen mycket om att attityderna har blivit hårdare och konservativare. Förklaringen till varför det fanns flera precedensfall i DN än i HS kan anknyta sig till ämnet flyktingkrisen. Sverige är känt för att landet tar och har tagit emot många invandrare och flyktingar medan Finlands invandringspolitik är striktare. I Finland är det därmed lika enkelt att ta exempel från det förflutna och att hänvisa till vad man brukat göra tidigare med flyktingar.

Pathosargumenten användes bara litet både i DN och i HS. I litteraturen nämndes att pathosargumenten anses vara mindre rationella än de övriga argumenten (Hellspång 2011: 234). Detta kan vara förklaringen till pathosargumentens ringa användning. De finska och svenska skribenterna vill möjligen verka så sakliga som möjligt, och därför undviker de pathosargumenten och favoriserar sakliga logosargument. De få pathosargumenten och många logosargumenten kan även vara tecken på att skribenterna inte anser sin publik som okunnig. I litteraturen talades det nämligen om sambandet mellan en okunnig publik och pathosargumenten i den klassiska retoriken: ju okunnigare publiken var, desto viktigare var pathosargument. Att få mottagaren engagerad nämndes som pathosargumentets viktiga uppgift. Utöver engagemanget konstaterades det att pathosargument används för att bryta de eventuella emotionella hindren som mottagaren kan ha. (Hellspång 2011: 233–234.) I mitt material var

sympatin ofta den känsla som väddades till. Sympatin kan tolkas som ett verktyg som hjälper att acceptera sakinnehållet i texten. Därför kan man säga att pathosargument spelar också en viktig roll i texter där de används.

Även om logosappellen är den mest dominerande appellformen och pathosargumenten används i liten skala i argumenten kan andra appellformer påverka i den övriga argumentationen i texten. Utöver argumenten kan texten nämligen använda andra retoriska medel för att övertyga mottagaren.

I samband med den kontrastiva retoriken påmindes det om att forskarna ser ofta skillnader mellan två olika kulturer medan likheterna kan vara många och betydelsefulla (Mauranen 2000:314–318). Som visats i analysen och detta kapitel finns det många likheter mellan det finska och det svenska sättet att argumentera i insändarna som handlar om flyktingkrisen på något sätt. Vissa iakttagelser ifråga om skillnader mellan argumentationen i DN och i HS kan tolkas stödja några stereotypier om finländarna som rättframma och ärliga samt svenskar som diplomatiska. Som sagt är skillnaderna emellertid relativt små, och om t.ex. argumentationen i DN jämfördes med texter från en mer avlägsen kultur skulle skillnader eventuellt vara mycket större. Det finns inte någon tidigare forskning om exakt samma ämne som jag studerat här, men litteraturen som handlar om argumentationen och den kontrastiva retoriken stödjer mina resultat ganska bra.

6.2 Möjliga teman för vidare forskning

Det insamlade materialet utgör en bra överblick över hur flyktingkrisens olika aspekter diskuteras i Finland och Sverige. Materialet skulle kunna användas även för att titta närmare på texternas retorik: hur appellformerna används i texten också utanför argumenten. Även om logosargumenten dominerar i argumenten kan det hända att pathosappellen exempelvis utnyttjas mer i andra ställen i insändarna. Att jämföra appellformerna i argumenten till texternas övriga retorik skulle alltså utgöra ett intressant ämne att studera.

Det har konstaterats i denna avhandling att logosargumenten utgör majoriteten av alla argument både i de finska och svenska insändarna. Ett logiskt nästa steg vore att studera hållbarheten hos logosargumenten, och även hos de andra argumenten. Det vore nämligen essentiellt att ta reda på om argumenten som används i den samhälleliga debatten, i detta fall i diskussionen om flyktingkrisen, är hållbara och sanna. Felaktiga och vilseledande argument bara för diskussionen till fel spår och förhindrar debattörer att diskutera det som är väsentligt på riktigt.

Litteratur

Primärt material

Dagens Nyheter

DN1. Rothstein, Bo 1.11.2015. "Ett tillitsfullt samhälle klarar att ha stor etnisk mångfald"

DN2. Munthe, Christian & Brax, David 2.11.2015. "Skärp straffen för dem som hatar och hetsar på nätet"

DN3. Frykman, Ola 3.11.2015. "Politikerna måste skapa en hållbar integration"

DN4. Welinder, Nils 4.11.2015. "Ge de afghanska tolkarna fast jobb i Sverige"

DN5. Fridolin, Gustav, Rasmusson, Magda, Romson, Åsa & Venegas, Marco 8.11.2015. "Vi vill jobba tillsammans med näringslivet för fler jobb"

DN6. Andersson, Ulla, Sjöstedt, Jonas, 10.11.2015. "Flyktingkrisen kräver höjda utgiftstak och investeringar"

DN7. Lind, Magnus 10.11.2015. "Sätt hemvärnet att vakta asylboenden"

DN8. Walch, Jim 12.11.2015. "Inget krig utan soldater – låt oss hjälpa krigsvägrarna"

DN9. Lars Adaktusson. "Dra in EU-stödet till länder som sviker flyktingarna" 13.11.2015

DN10. Zebrewski, Stefan 24.11.2015. "Så kan man både hjälpa och få nya perspektiv"

DN11. Baudin, Tobias, Jansson, Bo, Jaara Åstrand, Johanna 26.11.2015. "Få nyanlända går på skolorna som har bäst förutsättningar"

DN12. Westin, Matteus 26.11.2015. "Stäng inte dörren – lyft blicken i stället"

DN13. Lindman, Annika 27.11.2015. "Att behöva idrotta utomhus är inte det värsta som hänt"

DN14. Gahrton, Per 28.11.2015 "Löfven bör inte försöka tvinga MP över gränsen"

DN15. Axelsson, Marie, Bryntesson, Lars, Cengiz Edstrand, Pierre & Rosenholm, Dan 30.11.2015. "Vi har ett akut behov av beredskapspoliser"

DN16. Busch, Jens 1.12.2015. "Det enda system som har kollapsat är EU"

DN17. Frenning, Göran 7.12.2015. "Öresundsbron är en livsnerv för regionen"

DN18. Nilsson, Christer 9.12.2015. "Heder åt Annie Lööf som står upp för asylrätten"

DN19. Bah Kuhnke, Alice 11.12.2015. "Så fördelas pengarna till civilsamhällets flyktingarbete"

DN20. Herber, Henrik 11.12.2015. "Vi måste tänka både kort- och långsiktigt"

DN21. Jacobsson, Birgit 16.12.2015. "Jag önskar generösa Kanada allt gott"

DN22. Hellman, Margareta T. 17.12.2015. "Ska flyktingarna bli svedjefinnar?"

DN23. Arborelius, Anders, Atas, Dioscoros Benyamin, Brunne, Eva, Freij, Torbjörn, Hansen, Göran, Holmström, Stefan, Hörnmark, Pelle, Motika, Dositej, Larsson, Kjell, Mansour, Jean, Norburg, Daniel, Oraham, Mar Odisho, Willermark, Marie & Wiborn, Karin. 24.12.2015 "Hårdare praxis om migration riskerar vår medmänsklighet"

DN24. Ahlstedt, Jonas, Colliander Lind, Anne-Marie, Trpevski Kyllönen, Pirkko & Uddfors, Anders 29.12.2015. "Så kan den akuta bristen på flyktingtolkar åtgärdas"

DN25. Hultman, Mats 29.12.2015. "Låt nyanlända lära sig svenska utan väntetid"

DN26. Sandström, Nils-Åke 31.12.2015. "Omsvängningen kan skapa politikerförakt"

DN27. Allansson-Wester, Linda, Almström, Pia, Bendz, Kristina, Bergarn, Anders, Bingsgård, Ulf, Bolinder, Johan, Dådring, Kenneth, Gustafsson, Kerstin, Holmberg, Robin, Johansson, Peter, Johnson, Anders, Johnson, Lars, Lindell, Ninnie, Lindberg,

Pontus, Ljungman, Lars-Ingvar, Lundgren, Stefan, Palm, Anna, Palmgren, Pär, Röstin, Olof, Sonesson, Carl Johan, Sonesson, Christian, Tegnhammar, Torbjörn, Wallin, Christer, Wöhlecke, Henrik & Åberg, Patric 4.1.2016. ”Id-kontrollerna äventyrar en hel gränsregion”

DN28. Enegren, Johan 7.1.2016. ”Ge afghanska tolkar en fristad i Sverige”

DN29. Lööf, Hans & Martinsson, Gustav 9.1.2016. ”Okvalificerade låglönejobb förbättrar inte integrationen”

DN30. Simonsson, Thomas 22.1.2016. ”Textade program hjälper dem som lär sig svenska”

DN31. Löfven Stefan & Romson, Åsa 24.1.2016. ”Så ska regeringen förbättra de nyanländas etablering”

DN32. Karlsson, Anna Karin 28.1.2016. ”Dyrt att spara in på vård för asylsökande”

Helsingin Sanomat

HS1. Molina, Orlando 3.11.2015. ”Kotoutuminen on pitkä prosessi”

HS2. Kuokka, Sonja 16.11.2015. ”Elämän arvo ei riipu kotimaasta”

HS3. Vanhanen, Henri 16.11.2015. ”Ääriliikkeitä tulee torjua pohjoismaisella yhteistyöllä”

HS4. Alkhatib, Mania 17.11.2015. ”Me syyrialaiset pakolaiset tuomitsemme terroriteot”

HS5. Järvinen, Kristian 20.11.2015. ”YK:n joukot voisivat tuoda vakauden”

HS6. Arhinmäki, Paavo, Essayah, Sari, Haglund, Carl, Niinistö, Ville, Rinne, Antti, Sipilä, Juha, Soini, Timo & Stubb, Alexander 29.11.2015. ”Kaikkien panosta tarvitaan pakolaiskriisin hoitamisessa”

HS7. Karikko, Wilhelmina 29.11.2015. ”Maahanmuuttokeskustelu on pinnallista”

- HS8. Kukkamaa, Vesa 29.11.2015.”Vastaanottokeskuksissa tarvitaan rakentavia ratkaisuja”
- HS9. Murto, Carita 30.11.2015. ”Eikö jokaisella lapsella ole oikeus turvaan?”
- HS10. Päärnilä, Ossi 1.12.2015.”Pakolaisten vertaaminen evakoihin ontuu”
- HS11. Levänen, Jarkko 2.12.2015.”Ilmastokokous on tärkeä myös pakolaiskysymyksen kannalta”
- HS12. Työppönen, Jorma 2.12.2015.”Evakkoja ja sotapakolaisia ei voi rinnastaa”
- HS13. Pakkasvirta, Jussi 8.12.2015.”Sotaa pakenevat ovat aina hädässä”
- HS14. Kuukkanen, Mari 12.12.2015.”Muukalaisviha on arkipäiväistymässä – sosiaalisessa mediassa kannustetaan avoimesti väkivaltaan”
- HS15. Malmi, Juha 12.12.2015.”Maahanmuuttajien suomen etäopiskelua edistettävä”
- HS16. Peltonen, Markku 12.12.2015.”Pakolaiskriisi ei ole jakanut Suomea kahtia”
- HS17. Niikko, Mika 16.12.2015.”Hallitus ei leiki turvapaikkapolitiikalla”
- HS18. Ripatti, Alpi 18.12.2015.”Suomen henkisen ilmapiirin happaneminen tulisi pysäyttää”
- HS19. Uusisilta, Matias 18.12.2015.”Polttopulloiskut ovat terrorismia”
- HS20. Repo, Mitro 31.12.2015.”Vastaanottokeskuksissa ei tule sallia laiminlyöntejä”
- HS21. Taskinen, Taito 2.1.2016.”Polttopulloiskut vastaanottokeskuksiin pitää selvittää”
- HS22. Kaikkonen, Eino 3.1.2016.”Vastaanottokeskusten polttopulloiskut ovat attentaatteja ja terrorismia, eivät ’päähänpistoja’”
- HS23. Griffiths , Kaarina 9.1.2016.”Naisten seksuaalisen ahdistelun pitää loppua”

HS24. Sheikhani, Aziz 13.1.2016.”Omarkädenoikeuteen turvaaminen ei ole vaihtoehto”

HS25. Kujanpää, Pinja-Liisa & Laaksonen, Annika 15.1.2016.”Turvapaikanhakijoiden tapaaminen häivyttää pelkoja”

HS26. Mannerström, Katja 17.1.2016.”Maahanmuuttajien työllistymisen esteet on poistettava”

HS27. Kivi, Jouko 18.1.2016.”Nuoret tarvitsevat järkevää toimintaa”

HS28. Palsbo, Ursula 18.1.2016.”Vastaanottokeskukset voisivat auttaa työn välittämisessä”

HS29. Hölttä, Kalevi 30.1.2016.”Onko länsirajalla eri standardit kuin itärajalla?”

HS30. Pinomaa, Pekka 30.1.2016.”Oleskeluluvan saaneet muuttotappioalueille”

Sekundärt material

BBC 2016. *Migrant crisis: Migration to Europe explained in seven charts*. Tillgänglig på: <http://www.bbc.com/news/world-europe-34131911> Hämtad 3.4.2016.

Björnsson, Gunnar, Kihlbom, Ulrik, Tersman, Folke & Ullholm, Anders 1994. *Argumentationsanalys*. Stockholm: Natur och Kultur.

Callaway, Michael, Clary-Lemon, Jennifer, Ramage, John & Waggoner, Zachary 2009. *Reference Guides to Rhetoric and Composition: Argument in Composition*. West Lafayette: Parlor Press and the WAC Clearinghouse.

Clyne, Michael 2003. *Cambridge Approaches to Language Contact : Dynamics of Language Contact : English and Immigrant Languages*. Cambridge: Cambridge University Press.

Clyne, Michael 1994. *Inter-Cultural Communication at Work*. Cambridge: Cambridge University Press.

DN 2015a. *Inre gränskontroller kan bli konsekvensen av flyktingkrisen*. Tillgänglig på: <http://www.dn.se/nyheter/varlden/inre-granskontroller-kan-bli-konsekvensen-av-flyktingkrisen/> Hämtad 3.4.2016.

DN 2015b. *Sverige inför gränskontroller*. Tillgänglig på: <http://www.dn.se/nyheter/sverige/sverige-infor-granskontroller/> Hämtad 5.4.2016.

DN 2015c. *Höstens kriser fick debatten om flyktingar att tvärvända*. Tillgänglig på: <http://www.dn.se/nyheter/sverige/hostens-kriser-fick-debatten-om-flyktingar-att-tvarvanda/> Hämtad 1.4.2016.

DN 2016a. *Danmark inför gränskontroller*. Tillgänglig på: <http://www.dn.se/nyheter/sverige/danmark-infor-granskontroller/> Hämtad 5.4.2016.

DN 2016b. *Om oss*. Tillgänglig på: <http://info.dn.se/info/om-oss/> Hämtad 10.4.2016

DN 2016c. *Innehåll*. Tillgänglig på: <http://info.dn.se/info/innehall/dagens-nyheter/> Hämtad 10.4.2016

Eemeren, Frans H. van & Grootendorst, Rob 2003. *A Systematic Theory of Argumentation : The pragma-dialectical approach*. Cambridge: Cambridge University Press.

Eemeren, Frans H. van, Grootendorst, Rob & Snoeck Henkemans Francisca A. 2002 *Argumentation : analysis, evaluation, presentation*. Mahwah, New Jersey: Erlbaum.

Ekwall, Anita & Karlsson, Svenolof 1999. *Mötet. En bok om kulturskillnader och ledarskap*. Vasa: Storkamp Media.

Halonen, Ilpo & Siitonen, Arto 1997. *Ajattelu ja argumentointi*. Juva: WSOY.

Hellspång, Lennart 2001. *Metoder för brukstextanalys*. Lund: Studentlitteratur AB.

Hellspong, Lennart 2011. *Konsten att tala - handbok i praktisk retorik*. 3 uppl. Lund: Studentlitteratur AB.

Helsingfors universitet 2016. *Tieto ja tunteet pakolaikeskustelussa - Big data -tutkimus vuonna 2015 käynnistyneen pakolaiskriisin julkisuudesta Media, information management and emotional currents in the refugee crisis*. Tillgänglig på: [https://tuhat.halvi.helsinki.fi/portal/en/projects/tieto-ja-tunteet-pa\(370efd64-96a5-45ea-89b6-dc1073891264\).html](https://tuhat.halvi.helsinki.fi/portal/en/projects/tieto-ja-tunteet-pa(370efd64-96a5-45ea-89b6-dc1073891264).html) Hämtad 15.4.2016

Hofstede, Geert H., Hofstede, Gert Jan, Minkov, Michael 2010. *Cultures and Organizations: Software of the Mind: Intercultural cooperation and its importance for survival*. 3. uppl., New York: McGraw Hill.

HS 2015. *Puhemies Maria Lohela toivoo eduskuntaan asiallista keskustelua pakolaiskriisistä – ei ota kantaa Olli Immoseen*. Tillgänglig på: <http://www.hs.fi/politiikka/a1441592499376> Hämtad 1.4.2016

Isaksson-Wikberg, Maria 1999. *Negotiated and Committed Argumentation. A Cross-Cultural Study of American and Finland-Swedish Student Writing*. Åbo: Åbo Akademi University Press.

Jaakkola, Maarit 2013. *Hyvä journalismi. Käytännön opas kirjoittajalle*. Vantaa: Kansanvalistusseura.

Knape, Joachim 2012. *Modern Rhetoric in Culture, Arts, and Media: 13 Essays*. Berlin/Boston: de Gruyter.

Le Ha, Phan, Baurain, Bradley (red.) 2011. *Studies in Writing, Volume 22: Voices, Identities, Negotiations, and Conflicts: Writing Academic English Across Cultures*. Bradford: Brill.

LoCastro, Virginia 2008. 'Long sentences and floating commas'. Mexican student's rhetorical practices and the sociocultural context. I Connor, Ulla, Nagelhout, Ed & Rozycki, William (red.) *Contrastive Rhetoric : Reaching to Intercultural Rhetoric*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company. S.195–217.

Mauranen, Anna 2000. Kontrastiivinen retoriikka. I: Sajavaara & Piirainen-Marsh (red.). *Kieli, diskurssi & yhteisö*. Jyväskylä: Soveltavan kielentutkimuksen keskus. S. 299–330.

Mauranen, Anna & Piitulainen, Marja-Leena 2012. Kontrastiivinen tekstilajitutkimus. I: Heikkinen, Vesa, Lauerma, Petri, Lounela, Mikko, Tiililä, Ulla, Voutilainen, Eero, *Genreanalyysi – tekstilajitutkimuksen käsikirja*. Helsinki: Gaudeamus. S.271–283.

McCool, Matthew 2009. *Writing Around the World*. London: Continuum.

Mikkonen, Inka 2010. ”Olen sitä mieltä, että...” *Lukiolaisten yleisönosastotekstien rakenne ja argumentointi*. Jyväskylä: Jyväskylä University Printing House.

Mral, Brigitte, 2000. Retorikanalys. I: Ekström, Mats & Larsson, Larsåke (red.) *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur. S.151–165.

Pak, Chin-Sook & Avecedo, Rebeca. 2008. Spanish-language newspaper editorials from Mexico, Spain, and the U.S. I Connor, Ulla, Nagelhout, Ed & Rozycki, William (red.) 2008. *Contrastive Rhetoric: Reaching to Intercultural Rhetoric*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company. S.123–145.

Sanoma Media 2016. Tillgänglig på: http://media.sanoma.fi/helsingin_sanomat Hämtad 10.4.2016

SvD 2015. *Gränskontroller minskar strömmen mot Finland*. Tillgänglig på: <http://www.svd.se/granskontroller-minskar-strommen-mot-finland> Hämtat 5.4.2016.

SVT 2015. *Gränskontroller: ”God nyhet för Finland”*. Tillgänglig på: <http://www.svt.se/nyheter/lokalt/norrboten/granskontroller-god-nyhet-for-finland> Hämtat 5.4.2016

Tammerfors universitet 2016. *Tieto ja tunteet pakolaiskeskustelussa tutkii mediaa ja huhuja*. Tillgänglig på: <http://www.uta.fi/ajankohtaista/tutkimusuutiset/ilmoitus.html?id=115128> Hämtad 15.4.2016

Tolvanen, Eveliina 2016. *Någon särskild ansökan behöver inte göras – opersonliga konstruktioner i myndighetstexter på svenska och finska i Finland och Sverige. Folkmålsstudier* 54. Helsingfors. S.115–141. Tillgänglig på: http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/124894/FMS54_Tolvanen.pdf?sequence=2
Hämtad 23.11.2016

Wang, Wei. 2008. Newspaper commentaries on terrorism in China and Australia. I: Connor, Ulla, Nagelhout, Ed & Rozycki, William (red.) *Contrastive Rhetoric: Reaching to Intercultural Rhetoric*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company. S. 169–191.

Yle 2015a. *Vuosi, jona pakolaiskriisi yllätti Euroopan*. Tillgänglig på: http://yle.fi/uutiset/vuosi_jona_pakolaiskriisi_yllatti_euroopan/8357318 Hämtad 3.4.2016

Yle 2015b. *Pakolaiskriisi saattaa lisätä paperittomien määrää myös Suomessa – tosin routa ajaa osan pois, jos sukulaisia ei ole*. Tillgänglig på: http://yle.fi/uutiset/pakolaiskriisi_saattaa_lisata_paperittomien_maaraa_myos_suomessa___tosin_routa_ajaa_osan_pois_jos_sukulaisia_ei_ole/8357591 Hämtad 7.4.2016

Ylikoski, Petri 1998. Kuinka argumentti voi epäonnistua? I: Kakkuri-Knuuttila, Marja-Liisa (red.) *Argumentti ja kritiikki. Lukemisen, keskustelun ja vakuuttamisen taidot*. Helsinki: Gaudeamus. S.158–175.

Bilaga 1

Dagens Nyheter		
Text	Tesen i analysen	Tesen i materialet
DN9	Varje EU-land måste ta ansvar för flyktingkrisen	Beskedet från Sverige till de länder som helt stänger sina gränser måste vara: ta ert ansvar -- [...]Att Sverige och en handfull andra länder även fortsättningsvis ska bära huvudansvaret för Europas flyktingmottagande är i alla avseenden oacceptabelt.
DN11	TES2: Nu fördelas antalet nyanlända elever ojämnt	Dessutom är mottagandet väldigt ojämnt fördelat över landet.
DN21	Kanada agerar rätt när landet tar emot många flyktingar och välkomnar dem hjärtligt	Jag hörde på nyheterna att Kanada med glädje just nu ämnar ta emot 25 000 flyktingar – i omgångar (10 000 nu närmast) Denna nyhet, denna stora generositet, som Trudeau visade i inslaget, gjorde mig både röd och tacksam!
DN29	TES2: Allt fler jobb kräver bra utbildning	Först och främst tycker vi att det är anmärkningsvärt att en statlig expertmyndighet utan något vetenskapligt underlag påstår att en satsning på låglönejobb leder till minskad arbetslöshet. [...] Men den [en teknologiskt driven strukturell förändring av arbetsmarknaden]ställer också allt högre krav på arbetskraftens kompetens och växande svårigheter för personer med låg utbildning att konkurrera om jobben.

Text	Argumentet i analysen	Argumentet i materialet
DN1	Tidigare har t.ex. Finland, Tyskland och Grekland lyckats integrera nykomlingarna	Ett exempel är Finland som, utfattigt och svårt plågat efter två förödande krig mot Sovjetunionen, 1944 tvangs ta emot och snabbt lyckades integrera omkring 400.000 flyktingar från Karelen. Finland hade vid denna tid under 4 miljoner innevånare vilket betyder att man fick en flyktingkvot som motsvarade minst tio procent av den egna befolkningen. Ett annat exempel är det av nazismens nederlag sönderslagna Tyskland som efter 1945 fick ta emot omkring 12 miljoner flyktingar från länder som Polen, Ungern, Sovjet och Tjeckien. Lite längre tillbaka hittar vi det då utfattiga Grekland som fick ta emot 1,5 miljoner flyktingar från Turkiet på 1920-talet. Naturligtvis skapade dessa flyktingkatastrofer stort mänskligt lidande men länderna ifråga lyckades förvånansvärt väl med att integrera nykomlingarna.
DN8	Genom historien har det funnits svenska krigsvägrare som kunnat vägrat att kriga	Jag slog upp min gamla historiebok (Sten Carlsson, Svensk historia II) och läste på sidan 461: ”... År 1887, då beväringsövningstid höll på att förlängas från 30 till 42 dagar och myndigheterna lade hinder i vägen för emigration av vapenföra män i åldern 21–32 år, utvandrade 10 procent av alla 20-åringar...” De flesta till Amerika. Som 17-åring lämnade min farmors far det tyskockuperade Sønder Jylland hellre än gå ”in die Preussen” som den tyska lumpen hette. Han for till Amerika, liksom sina tre bröder. Min egen krigsvägran gällde Vietnamkriget.
DN9	Tysklands inrikesminister samt Österrikets förbundskansler tycker att de länder som inte tar emot flyktingar inte borde få stöd från EU	Så har till exempel Tysklands kristdemokratiske inrikesminister Thomas de Maiziere föreslagit att utbetalningarna från EU:s strukturfonder ska minskas till de länder som inte accepterar ett omfördelningssystem av flyktingar. [...] Samma tankegångar har förts fram av Österrikes förbundskansler, socialdemokraten Werner Faymann. I en intervju i Der Spiegel säger han att ett

		system där det är förenat med kostnader att vägra ta emot flyktingar tycks vara enda sättet att få fler länder att ta ansvar.
DN11	Enligt rapporten är mottagandet väldigt ojämnt fördelat över landet	I rapporten " <i>Får nyanlända samma chans i den svenska skolan?</i> " har vi med hjälp av Skolverkets Salsadatabas, med uppgifter om föräldrars utbildningsnivå och andelen nyanlända elever (de som har gått högst fyra år i svensk skola), granskat den socioekonomiska strukturen på de skolor som tar emot nyanlända elever. Nyanlända elever har nästan 100 poäng lägre meritpoäng än andra elever. [...] Dessutom är mottagandet väldigt ojämnt fördelat över landet.
DN17	Att stänga en relativt kort bro stoppar inte flyktingar att söka sig till Sverige	Och är det någon som tror att vi stoppar denna våg av flyktingar genom att stänga en bro som går över ett 20 km brett sund med relativt lugna och skyddade vatten? Jämför vi med Medelhavet är det som att hoppa över en bäck
DN28	De afghanska tolkarna utgör en liten grupp jämfört med hundratusentals syriska flyktingar	Dessa människor [afghanska tolkar] utgör en synnerligen utsatt – om än liten – grupp --[...] I ett läge där Sverige tar emot hundratusentals flyktingar från Syrien kräver anständigheten att också dessa fåtal afghaner får en fristad i Sverige.
DN30	Av erfarenhet vet författaren att textade tv-program och filmer hjälper med språkinläringen	Sedan två år har jag erfarenhet av att studera franska och har fått erfara behovet, den språkliga nyttan och ibland utmaningen att få tag i textade tv-program och filmer. [...] Jag skulle mycket gärna vilja se ännu mer textad svensk tv som ett uttalat stöd till alla dem som behöver detta.

Helsingin Sanomat		
Text	Tesen i analysen	Tesen i materialet
HS9	On väärin, että (kempeleläis)vanhemmat välittävät lapsilleen kuvaa, että pakolaiset eivät tarvitsisi turvaa	Eikö jokaisella lapsella ole oikeus turvaan? [...] Kempeleessä osoitettiin lauantaina mieltä hallituksen maahanmuuttopolitiikkaa vastaan marssimalla alaikäisten turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskukselle iskulauseita huudellen. Jäin miettimään, minkälaista maailmankuvaa mielenosoitukseen osallistuneet perheenäidit ja -isät haluavat välittää omille lapsilleen --
HS10	Pakolaisia ei voi verrata Karjalan evakkoihin	Pakolaisten vertaaminen evakoihin ontuu [...] JUSSI PAKKASVIRTA kirjoitti (HS Mielipide 30.11.) talvisodan hengestä. Nykyisen pakolaisongelman vertaaminen evakkojen asutukseen kuitenkin ontuu.
HS30	Oleskeluluvan saaneet pitäisi asuttaa muuttotappioalueelle	Oleskeluluvan saaneet muuttotappioalueille [...] Ei ole mitään järkeä pyrkiä asuttamaan heitä asuntopulan riivaamaan ruuhka-Suomeen.
Text	Argumentet i analysen	Argumentet i materialet
HS5	Aiemminkaan rauhaa ei ole saatu sopimalla, vaan pakottamalla	Kahta maailmansotaa ei lopetettu neuvottelemalla vaan pakottamalla yhteinen vihollinen tekemään rauha. Pakottaminen tarkoitti sotatoimia. Sama koskee terrorismia, jota ei neuvottelemalla lopeteta.
HS7	Jos pakolaisia ei oteta vastaan, he jäävät pakolaisleireille, jossa ei ole mahdollisuutta ihmisarvoiseen ja arvokkaaseen elämään ja he saattavat päätyä epätoivoisiin tekoihin	Pakolaisleireistä tulee helposti pysyviä ratkaisuja, joissa sukupolvet syntyvät ja kuolevat kurjuudessa. Ne eivät tarjoa ihmisarvoista elämää, ovat häpeäksi vauraille maille ja lisäksi ovat hyviä paikkoja värvätä ihmisiä epätoivoisiin tekoihin.

HS9	Jokaisella lapsella on oikeus turvaan	Millaisessa Suomessa nämä vanhemmat ovat ajatelleet lapsiaan kasvattaa? Sellaisessako, jossa pyritään välttämään rajojen ulkopuolelta tulevat vaikutteet ja opetetaan lapsille, että sinä tarvitset turvaa ja suojelua, mutta muut erinäköiset ja eriväriset eivät sitä ansaitse?
HS13	Sota-aikana Suomeen sijoitettiin 400 000 evakkoa, nyt kauhistellaan 30 000 pakolaista	400 000 sotaa pakenevaa pystyttiin sijoittamaan isoon maahan. Nyt kauhistellaan 30 000 pakolaisen ja maahanmuuttajan kanssa --
HS20	Maahanmuuttoviraston on lain mukaan kilpailutettava ostopalvelusopimukset	Maahanmuuttovirasto on velvoitettava noudattamaan ehdotonta avoimuutta sekä lain mukaan myös kilpailuttamaan kaikki ostopalvelusopimukset julkisina hankintoina.
HS22	Polttopulloiskujen tekeminen on tietoista toimintaa, joka tähtää tuhoon ja väkivaltaan	Polttopulloiskut ovat ennemminkin tietoista, tuhoon ja väkivaltaan tähtäävää toimintaa. Ne ovat attentaatteja, terroritekoja, koska polttopulloihin ja muihin sen kaltaisiin tarvittavat välineet ja materiaalit hankitaan selvin päin.
HS22	Iskujen tarkoitus on aiheuttaa kärsimystä niiden kohteille	Tarkoitus on aiheuttaa kärsimyksiä niiden[polttopulloiskujen] kohteiksi joutuville.
HS24	Omarkädenoikeus ei ole lain mukaan sallittua demokraattisissa oikeusvaltioissa, joihin Suomikin kuuluu	Toisin sanoen kansalaisten turvaaminen omarkädenoikeuteen demokraattisissa ja oikeusvaltioissa ei ole sallittua. Se on Suomen rikoslain mukaan rikos.
HS30	Muuttotappioalueella asuminen on edullista	Muuttotappioalueilla perheasunnon saa jopa viiden kuuden euron neliövuokralla. [...] Suomessa on runsaasti muuttotappioalueita, joissa työttömyyden, poismuuton ja heikon kysynnän takia on tarjolla paljon hyväkuntoisia vuokra-asuntoja ja joissa vuokrataso on murto-osa kalliimpien alueiden vuokrasta. Muuttotappioalueilla perheasunnon saa jopa viiden kuuden euron neliövuokralla, pienemminkin asunnon alle kymmenen euron neliövuokralla.